

ZAKON O VISOKOM OBRAZOVANJU¹

I. OPĆE ODREDBE

Članak 1. (Predmet Zakona)

Ovim Zakonom uređuje se sustav, uvjeti i način obavljanja djelatnosti visokoga obrazovanja i financiranje te se utvrđuje način osiguranja kvalitete u području visokoga obrazovanja, kao i ostala pitanja značajna za obavljanje djelatnosti visokoga obrazovanja na području Kantona Središnja Bosna (u daljnjem tekstu: Kanton).

Članak 2. (Značenje izraza)

Posebni izrazi, u smislu ovoga Zakona, imaju sljedeće značenje:

- a) **Akademsko osoblje** su osobe koje sudjeluju u nastavnom procesu ili su angažirane u znanstveno-nastavnom, umjetničkom ili umjetničko-nastavnom radu na akreditiranoj i licenciranoj visokoškolskoj ustanovi i koje su izabrane u akademska zvanja.
- b) **Akreditacija** je formalna potvrda (rješenje) o ispunjenosti kriterija za akreditaciju koje propisuje Agencija za razvoj visokog obrazovanja i osiguranje kvalitete.
- c) **Studijski ciklusi** su razine odnosno gradirane cjeline bolonjskoga visokoobrazovnog procesa identificirane kao: prvi studijski ciklus – dodiplomski studij (baccalaureate), drugi studijski ciklus – magistarski studij i treći studijski ciklus – doktorski studij.
- d) **Diploma** koju izdaje visokoškolska akreditirana ili licencirana ustanova javna je isprava kojom se dokazuje da je stečena kvalifikacija rezultat uspješno završenog ciklusa studija zasnovanog na osnovnom modelu utvrđenom za jedinstveni Europski prostor visokog obrazovanja.
- e) **ECTS** (European Credit Transfer System) je europski sustav prijenosa studijskih bodova – kredita. Studijski bodovi – krediti koriste se za definiranje opsega i zahtjevnosti svakog predmeta, a određuju se na temelju optimalnog radnog opterećenja studenta, neophodnog za savladavanje svakog predmeta pojedinačno.
- f) **Evaluacija** (ocjena) kvalitete akreditirane i licencirane visokoškolske ustanove je postupak formalnog ocjenjivanja i utvrđivanja dostignutog stupnja kvalitete procesa i procedura koji se odvijaju na akreditiranoj i licenciranoj visokoškolskoj ustanovi.

---

¹ Objavljen u Službenim novinama Kantona Središnja Bosna, broj 4/13

- g) **Licenciranje** je proces provjere ispunjenosti standarda i normativa za osnivanje i rad visokoškolske ustanove radi dodjele dozvole (licencije) za obavljanje djelatnosti visokog obrazovanja.
- h) **Nastavni plan i program** (curriculum) je dokument kojim se uspostavlja profil kompetentnosti akademskoga osoblja, sadržaj i struktura studijskih programa i postupak provjere znanja.
- i) **Strategija razvoja visokog obrazovanja Kantona** je dokument koji prihvaća Sabor Kantona Središnja Bosna (u daljnjem tekstu: Sabor Kanton) na prijedlog Vlade Kantona Središnja Bosna (u daljnjem tekstu: Vlada Kantona).
- j) **Standardi i normativi** za obavljanje djelatnosti visokog obrazovanja je dokument koji, na prijedlog Ministarstva obrazovanja, znanosti, kulture i športa (u daljnjem tekstu: Ministarstvo), prihvaća Vlada Kantona, a kojim se utvrđuju ukupni kriteriji čije je ispunjavanje neophodan uvjet za obavljanje djelatnosti visokoga obrazovanja na akreditiranoj i licenciranoj visokoškolskoj ustanovi.
- k) **Predstavničko tijelo studenata** je tijelo koje zastupa i artikulira interese studenata te daje doprinos ostvarenju znanstvenih, kulturnih, akademskih i drugih društveno korisnih potreba studenata, a na osnovi demokratskih načela i sukladno zakonu.
- l) **Student** je osoba upisana na akreditiranu i licenciranu visokoškolsku ustanovu koja studij pohađa redovito, izvanredno, učenjem na daljinu ili kombiniranjem tih triju modela studiranja na način utvrđen statutom visokoškolske ustanove.
- m) **Studijski program** je nastavni plan i program koji pokriva jednu ili više znanstvenih oblasti, a čija realizacija kroz nastavno-znanstveni/umjetnički proces vodi do jednog od triju akademskih stupnjeva sukladno bolonjskoj Deklaraciji. Konačnu odluku o prihvaćanju studijskoga programa donosi senat visokoškolske ustanove.
- n) **Visokoškolska ustanova** je ustanova koja se bavi djelatnošću visokog obrazovanja sukladno zakonu.
- o) **Visoko obrazovanje** jest obrazovanje koje se realizira na visokoškolskoj ustanovi nakon završetka četverogodišnjeg srednjoškolskog obrazovanja a koje vodi do nastavnim programom predviđene akademske titule odnosno stručnog ili znanstvenog zvanja, sukladno zakonu i drugim propisima.

Članak 3.

(Djelatnost visokoga obrazovanja)

(1) Radi reforme visokoga obrazovanja, ovaj Zakon ustanovljuje temeljna načela i standarde za stjecanje visokoga obrazovanja u Kantonu, sukladno Okvirnom zakonu o visokom obrazovanju u Bosni i Hercegovini (Službeni glasnik Bosne i Hercegovine, broj: 59/07 i 59/09), relevantnim odredbama europske Konvencije za zaštitu ljudskih prava i temeljnih sloboda (ETS No. 5., 1950.) i njezinih protokola, Preporuci, Odbora ministara Vijeća Europe, o priznavanju i ocjeni kvalitete privatnih visokoškolskih ustanova [R (97.) 1.], Preporuci o pristupu visokom obrazovanju [R (98.) 3.] i Preporuci o istraživačkoj zadaći sveučilišta

[R (2000.) 8.] te drugim relevantnim načelima međunarodno priznatih pravnih instrumenata, čija je država ugovornica i Bosna i Hercegovina, te sukladno Konvenciji, Vijeća Europe/UNESCO-a, o priznavanju visokoškolskih kvalifikacija u području Europe (ETS No. 165., 1997.) i europskim strateškim ciljevima u području visokoga obrazovanja, izraženim u Deklaraciji europskih ministara visokoga obrazovanja, iz Bologne (1999.), koje je prihvatila Bosna i Hercegovina, kao i kasnijem razvoju te koncepcije.

(2) Djelatnost visokoga obrazovanja je od posebnoga društvenoga interesa i dio je međunarodnoga, a osobito europskoga obrazovnoga, znanstvenoga odnosno umjetničkoga prostora.

Članak 4.

(Osnovni ciljevi visokoga obrazovanja)

Ciljevi visokoga obrazovanja su:

- a) ustanovljivati, razvijati, štititi i prenositi znanje i sposobnosti kroz nastavu i znanstvenoistraživački rad, te time pridonositi razvoju sposobnosti pojedinca i društva;
- b) pružati mogućnost građanima da, sukladno propisima, pod jednakim uvjetima cijeli život uživaju korist visokoga obrazovanja;
- c) razvoj znanosti i unapređivanje umjetničkoga stvaralaštva.

Članak 5.

(Načela visokoga obrazovanja)

Djelatnost visokoga obrazovanja temelji se na sljedećim načelima:

- a) pravo konstitutivnih naroda i građana na osiguranje visokog obrazovanja na vlastitom jeziku;
- b) poštovanje ljudskih prava i građanskih sloboda, uključujući zabranu svih oblika diskriminacije;
- c) akademske slobode, akademska samouprava i autonomija visokoškolske ustanove;
- d) jedinstvo nastave i znanstvenoistraživačkoga odnosno umjetničkoga stvaralaštva;
- e) otvorenost visokoškolske ustanove prema javnosti, građanima i lokalnoj zajednici;
- f) uvažavanje europskih humanističkih i demokratskih vrijednosti te usklađivanje s europskim sustavom visokoga obrazovanja;
- g) interakcija s društvenom zajednicom i obveza visokoškolske ustanove da razvija društvenu odgovornost studenata i ostalih članova akademske zajednice;
- h) sudjelovanje studenata u upravljanju i odlučivanju, osobito u vezi s pitanjima koja su značajna za kvalitetu nastave;
- i) ravnopravnost visokoškolskih ustanova bez obzira na oblik vlasništva odnosno na to tko je osnivač;

- j) afirmiranje konkurencije obrazovnih i istraživačkih usluga radi povećanja kvalitete i učinkovitosti visokoškolskoga sustava;
- k) osiguranje kvalitete i učinkovitosti studiranja;
- l) koncept cjeloživotnoga obrazovanja.

Članak 6.

(Nastavni i znanstvenoistraživački rad)

- (1) Visokoškolske ustanove uživaju slobodu u nastavnom i znanstvenoistraživačkom radu unutar svojih licencija, bez miješanja tijela javne vlasti, uključujući slobodu objavljivanja i javnoga predstavljanja znanstvenih rezultata i umjetničkih dostignuća, kao i slobodu međusobne suradnje i udruživanja, sukladno važećim propisima.
- (2) Posebnim će se zakonom urediti pitanja znanstvenoistraživačkoga rada, koji će se donijeti najkasnije godinu dana od dana stupanja na snagu ovoga Zakona.
- (3) Znanstvenoistraživački rad na visokoškolskim ustanovama može se financirati ili sufinancirati iz sredstava Kantona i drugih institucija u Bosni i Hercegovini te prema međunarodnim obvezama Bosne i Hercegovine, sukladno važećim propisima u Kantonu.
- (4) Radi unapređenja visokoga obrazovanja, ovim Zakonom uspostavlja se Vijeće za visoko obrazovanje (u daljnjem tekstu: Vijeće), kao stručno i savjetodavno tijelo koje obavlja poslove iz domene uspostave i osiguranja kvalitete sustava visokoga obrazovanja u Kantonu.
- (5) Ministarstvo, uz suglasnost Vlade Kantona, posebnim aktom o osnivanju Vijeća utvrđuje: sastav Vijeća, vrijeme na koje se imenuju članovi Vijeća, način rada Vijeća, prava i obveze članova Vijeća, imenovanje i razrješenje članova Vijeća, način i vrijeme podnošenja izvješća o radu, naknadu za rad članovima Vijeća te način obavljanja stručnih i administrativnih poslova za potrebe Vijeća, kao i ostala pitanja značajna za rad Vijeća.

Članak 7.

(Autonomija)

Visokoškolska ustanova ima pravo:

- a) izabrati svoja upravna i rukovodeća tijela te im odrediti mandat;
- b) urediti svoje strukture i aktivnosti sukladno osnivačkome aktu, ovome Zakonu i svome statutu;
- c) izabrati nastavno i ostalo osoblje;
- d) primati studente te odrediti nastavne metode i provjere znanja studenata;
- e) samostalno razvijati i primjenjivati nastavne planove i programe te istraživačke projekte;
- f) sukladno nastavnom programu i standardima, izabrati predmete koje će se predavati;
- g) na sveučilištima dodjeljivati znanstveno-nastavna, nastavna i suradnička zvanja;

h) zapošljavati osoblje;

i) odrediti jedan jezik ili više jezika konstitutivnih naroda Bosne i Hercegovine službenim jezikom ili službenim jezicima u obavljanju osnovne djelatnosti.

Članak 8.

(Nepovredivost akademskoga prostora)

(1) Objekti licencirane visokoškolske ustanove nepovredivi su.

(2) Prostor visokoškolske ustanove nepovrediv je te pripadnici policije i ostalih tijela za progon i za sprječavanje kaznenih djela u njega ne mogu ulaziti bez dopuštenja rektora, dekana ili ravnatelja visoke škole, ili osoba koje su oni ovlastili.

(3) Iznimno od stavka (2) ovoga članka, radi sprječavanja kaznenoga djela ili zaustavljanja činjenja kaznenoga djela, mogu se, uz odgovarajući nalog, poduzimati neophodne mjere, s tim da se o poduzetim radnjama odmah obavijesti upravu visokoškolske ustanove.

Članak 9.

(Jezik studija)

(1) Visokoškolska ustanova odredit će, statutom, jedan jezik ili više jezika konstitutivnih naroda Bosne i Hercegovine službenim jezikom ili službenim jezicima u obavljanju osnovne djelatnosti.

(2) Visokoškolska ustanova može organizirati i izvoditi studije odnosno pojedine dijelove studija, kao i izradu i obranu završnoga, diplomskoga i magistarskoga rada te doktorske disertacije na stranom jeziku, što se određuje statutom visokoškolske ustanove, uz prethodnu suglasnost Ministarstva.

Članak 10.

(Pravo na visoko obrazovanje)

(1) Pravo na visoko obrazovanje imaju sve osobe koje su završile četverogodišnju srednju školu u Bosni i Hercegovini, kao i učenici koji su završili srednju školu u inozemstvu.

(2) Učenici koji su srednju školu završili u inozemstvu, dokaz o završenoj školi, svjedodžbu ili diplomu, podnose visokoškolskoj ustanovi, a koja je nostrificirana u mjerodavnoj instituciji sukladno zakonu.

(3) Ustanova će osigurati pristup studiju stranim državljanima i osobama bez državljanstva sukladno načelima u Europski prostor visokoga obrazovanja, osiguravajući studij pod istim uvjetima kao i državljanima Bosne i Hercegovine, potičući mobilnost studenata i nastavnika.

II. VISOKOŠKOLSKE USTANOVE

Članak 11.

(Visokoškolske ustanove)

- (1) Djelatnost visokoga obrazovanja obavljaju sveučilišta i visoke škole.
- (2) Sveučilište je visokoškolska ustanova koja se bavi znanstveno-nastavnim i istraživačkim radom, koja nudi akademske stupnjeve sve triju studijskih ciklusa, sa ciljevima koji uključuju unapređenje znanja, misli i školstva, obrazovni, kulturni, društveni i ekonomski razvoj, promoviranje demokratskoga građanskoga društva i postizanje najviših standarda nastave i istraživačkoga rada, te koja realizira najmanje pet različitih studijskih programa iz najmanje triju znanstvenih područja – prirodne znanosti, tehničke znanosti, društvene znanosti, biomedicine i zdravstva te biotehničke i humanističke znanosti.
- (3) Iznimno od stavka (2) ovoga članka, sveučilište u polju umjetnosti može se osnovati ako ima sve tri razine studija iz najmanje triju područja umjetnosti.
- (4) Visoka škola je visokoškolska ustanova koja je akreditirana za davanje diploma i stupnja prvoga studijskoga ciklusa, s ciljevima koji uključuju pripremu i obuku pojedinaca za stručni, gospodarski i kulturni razvoj, promoviranje demokratskoga građanskoga društva i postizanje visokih standarda nastave i učenja te koja realizira najmanje jedan studijski program iz jednoga znanstvenoga područja i udovoljava drugim uvjetima sukladno zakonu.
- (5) Ministarstvo će donijeti pravilnik kojim se utvrđuju znanstvena područja, polja i grane, najkasnije u roku od šest mjeseci od dana stupanja na snagu ovoga Zakona.

Članak 12.

(Javnost rada)

- (1) Rad visokoškolske ustanove javan je.
- (2) Na visokoškolskoj ustanovi nije dopušteno političko, stranačko ili vjersko organiziranje.

Članak 13.

(Pravni subjektivitet, imovina i ovlasti)

- (1) Osim ako zakonom nije drukčije propisano, svaka licencirana visokoškolska ustanova, bilo sveučilište ili visoka škola, ima puni pravni subjektivitet u vezi s pitanjima koja su predmet ovoga Zakona, uključujući i ovlasti:
  - a) za raspolaganje i upravljanje zemljištem i zgradama koje su u njezinu vlasništvu, sukladno primjenjivim zakonima;
  - b) za primanje sredstava i upravljanje sredstvima iz bilo kojega zakonitoga izvora;
  - c) za određivanje i ubiranje školarine i ostalih naknada sukladno zakonu;
  - d) za zapošljavanje osoblja;
  - e) za sklapanje ugovora, za robu i usluge;

- f) za ustrojavanje pravnih odnosa sa studentima;
  - g) za osnivanje komercijalnih poduzeća za obrazovne i istraživačke svrhe;
  - h) za sklapanje sporazuma s drugim visokoškolskim institucijama u Bosni i Hercegovini i inozemstvu;
  - i) za sklapanje ugovornih odnosa s gospodarskim subjektima, o javno-privatnom partnerstvu;
  - j) za ostale oblasti nužne za učinkovito obavljanje svojih dužnosti.
- (2) Sva novčana sredstva dobivena iz proračuna te vlastiti prihodi, naplaćene školarine i novčana sredstva iz drugih izvora pripadaju visokoškolskoj ustanovi i troše se sukladno zakonu, statutu i prihvaćenom finansijskom planu.
- (3) Visokoškolska ustanova ne može raspolagati nekretninama u državnom vlasništvu bez suglasnosti upravnoga vijeća visokoškolske ustanove.
- (4) Sredstva za rad visokoškolske ustanove mogu se koristiti samo za obavljanje djelatnosti visokoškolske ustanove.
- (5) Imovina visokoškolske ustanove stečena darivanjem i oporukom vlasništvo je visokoškolske ustanove koja je stekla tu imovinu.
- (6) Visokoškolska ustanova samostalno upravlja fondacijama odnosno fondovima i zadužbinama koji su joj povjereni sukladno zakonu.

III. OSNIVANJE I PRESTANAK RADA

Članak 14.

(Status visokoškolske ustanove)

- (1) Sveučilište i visoka škola osnivaju se kao javne ustanove ili ustanove.
- (2) Visokoškolska ustanova obavlja svoju djelatnost kao javnu službu.
- (3) Visokoškolska ustanova ima status pravne osobe.

Članak 15.

(Osnivači visokoškolske ustanove)

- (1) Visokoškolsku ustanovu može osnovati domaća ili strana pravna ili fizička osoba.
- (2) Visokoškolsku ustanovu mogu osnovati dva osnivača ili više osnivača i, u tom slučaju, njihova se međusobna prava, obveze i odgovornosti utvrđuju sporazumom i uređuju statutom.
- (3) Visokoškolske ustanove mogu biti javne i privatne.
- (4) Visokoškolsku ustanovu kao javnu ustanovu može osnovati općina ili Kanton ili je mogu osnovati dvije općine ili više općina, dva kantona ili više kantona, ili jedna općina ili više općina i jedan kanton ili više kantona zajedno.
- (5) Ako visokoškolsku ustanovu utemeljuje više osnivača (suosnivača) iz stavka (4) ovoga članka, pri osnivanju visokoškolske ustanove primjenjuju se zakonski propisi prema sjedištu visokoškolske ustanove, a rad njezinih ustrojbenih jedinica izvan sjedišta uskladit će sa zakonskim propisima na tom području, ili

sporazumom osnivači (suosnivači) mogu odrediti koji će se zakonski propisi primjenjivati na tu visokoškolsku ustanovu, bez obzira na njezino sjedište.

Članak 16.

(Podnošenje zahtjeva za osnivanje i dostava jamstva)

(1) Osnivač visokoškolske ustanove odnosno osnivači visokoškolske ustanove podnose zahtjev za osnivanje visokoškolske ustanove Ministarstvu do 31. ožujka tekuće godine ako visokoškolska ustanova ili osnivač namjerava početi s obavljanjem djelatnosti od početka akademske godine u tekućoj kalendarskoj godini, a ako visokoškolska ustanova ili osnivač podnese zahtjev nakon 31. ožujka tekuće kalendarske godine, smatra se da je zahtjev podnesen za akademsku godinu u sljedećoj kalendarskoj godini.

(2) Uz zahtjev za osnivanje visokoškolske ustanove osnivač prilaže dokaz o uplati naknade na tekući račun Ministarstva, u iznosu utvrđenom odlukom Vlade Kantona, za podmirenje troškova vođenja postupka osnivanja visokoškolske ustanove od podnošenja zahtjeva do okončanja postupka u povodu zahtjeva.

(3) Uz zahtjev iz stavka (1) ovoga članka osnivač je obavezan dostaviti prijedlog elaborata o opravdanosti osnivanja visokoškolske ustanove te jamstva za osnivanje, u pogledu unaprijed osiguranih i planiranih financijskih sredstava za osiguranje uvjeta za početak rada i daljnji rad visokoškolske ustanove.

(4) Jamstva iz stavka (3) ovoga članka osnivač sveučilišta dostavlja za razdoblje od, najmanje, pet godina, a osnivač visoke škole za vrijeme trajanja prvoga studijskoga ciklusa.

(5) Ministarstvo obavještava osnivača visokoškolske ustanove o urednosti dostavljenoga zahtjeva za osnivanje visokoškolske ustanove i usklađenosti sa zakonom te određuje rok za otklanjanje eventualno utvrđenih nedostataka.

(6) Rok za otklanjanje nedostataka iz stavka (5) ovoga članka je 60 dana.

(7) Smatra se da je osnivač odustao od zahtjeva iz stavka (1) ovoga članka ako u roku od 60 dana od dana dostave obavijesti iz stavka (5) ovoga članka ne otkloni utvrđene nedostatke.

Članak 17.

(Elaborat o opravdanosti osnivanja visokoškolske ustanove)

(1) Elaborat o opravdanosti osnivanja visokoškolske ustanove priprema osnivač odnosno osnivači visokoškolske ustanove.

(2) Elaborat iz stavka (1) ovoga članka sadrži: podatke o osnivaču, naziv i sjedište, ciljeve, dokaz o postojanju društvene potrebe za obrazovanjem određenoga profila kadra na području Kantona te Bosne i Hercegovine, podatke o duljini trajanja studija, okvirni nastavni plan i program, stručni naziv koji se stječe završetkom studija, udovoljavanje općim i posebnim uvjetima prema

standardima visokoga obrazovanja, podatke o sredstvima potrebnim za udovoljavanje tim uvjetima te načinu njihova osiguravanja.

(3) Elaborat o osnivanju visokoškolske ustanove dostavlja se Ministarstvu uz zahtjev za davanje suglasnosti za osnivanje visokoškolske ustanove i obavljanje djelatnosti visokoga obrazovanja.

Članak 18.

(Ekspertno povjerenstvo)

(1) Nakon dostave urednoga zahtjeva iz članka 16. ovoga Zakona, Ministarstvo donosi posebni akt kojim imenuje ekspertno povjerenstvo radi razmatranja zahtjeva i davanja stručnoga mišljenja na elaborat o opravdanosti osnivanja visokoškolske ustanove.

(2) Ekspertno povjerenstvo iz stavka (1) ovoga članka ima najmanje pet članova, a sastavljeno je od istaknutih znanstvenih djelatnika i stručnjaka za odgovarajuće znanstveno-nastavne odnosno umjetničko-nastavne oblasti te predstavnika osnivača visokoškolske ustanove u osnivanju. Povjerenstvo ima tajnika, zaposlenika u Ministarstvu, koji je diplomirani pravnik ili magistar pravne struke, s 300 ECTS bodova.

(3) Akt o imenovanju ekspertnoga povjerenstva iz stavka (1) ovoga članka obvezno sadrži: opis poslova i zadaća te podatke o načinu rada, roku za izvršenje povjerenih poslova i zadaća i iznosu naknade za rad članovima povjerenstva.

(4) Odluku o davanju suglasnosti na elaborat iz stavka (1) članka 17. ovoga Zakona donosi Ministarstvo na prijedlog ekspertnoga povjerenstva iz stavka (1) ovoga članka. Odluka Ministarstva o elaboratu mora biti donesena najkasnije u roku od 60 dana, računajući od dana dostave elaborata Ministarstvu. Nakon što donese odluku, Ministarstvo će u roku od osam dana obavijestiti osnivača o odluci.

Članak 19.

(Posebno ekspertno povjerenstvo)

(1) Ako Ministarstvo odbije dati suglasnost na elaborat iz stavka (1) članka 17. ovoga Zakona, osnivač može tražiti osnivanje posebnoga ekspertnoga povjerenstva koje će još jednom razmotriti elaborat i razloge odbijanja davanja suglasnosti. Nalaz i mišljenje toga povjerenstva Ministarstvo će dostaviti Vladi Kantona na daljnje odlučivanje.

(2) Uz zahtjev za osnivanje posebnoga ekspertnoga povjerenstva osnivač prilaže dokaz o uplati naknade, u iznosu utvrđenom odlukom Vlade Kantona, na tekući račun Ministarstva, za podmirenje troškova vođenja postupka, od podnošenja zahtjeva do okončanja postupka u povodu zahtjeva.

(3) Ako visokoškolsku ustanovu osniva više osnivača iz više kantona, Ministarstvo u sjedištu visokoškolske ustanove daje suglasnost na elaborat iz

stavka (1) članka 17. ovoga Zakona te ga upućuje Vladi Kantona na odlučivanje, ako sporazumom nije drugačije određeno.

(4) Posebno ekspertno povjerenstvo, koje imenuje ministar obrazovanja, znanosti, kulture i športa (u daljnjem tekstu: ministar), ima, najmanje, pet članova koji su istaknuti znanstveni djelatnici i stručnjaci za odgovarajuće znanstveno-nastavne odnosno umjetničko-nastavne oblasti te predstavnici osnivača visokoškolske ustanove u osnivanju i jedan član iz ekspertnoga povjerenstva. Posebno ekspertno povjerenstvo ima tajnika, zaposlenika u Ministarstvu, koji je diplomirani pravnik ili magistar pravne struke, s 300 ECTS bodova.

(5) Akt o imenovanju posebnoga ekspertnoga povjerenstva iz stavka (4) ovoga članka obvezno sadrži: opis poslova i zadaća, podatke o načinu rada, podatke o roku izvršenja povjerenih poslova i zadaća te o iznosu naknade za rad članovima povjerenstva.

Članak 20.

(Odluka Vlade Kantona o elaboratu o opravdanosti osnivanja visokoškolske ustanove)

(1) Ako ekspertno povjerenstvo iz članka 18. ovoga Zakona ocijeni pozitivnim elaborat o opravdanosti osnivanja javne visokoškolske ustanove, Ministarstvo dostavlja uredan zahtjev osnivača, sa stručnim mišljenjem ekspertnoga povjerenstva, Vladi Kantona koja svoj prijedlog odluke upućuje Saboru Kantona na razmatranje i prihvaćanje.

(2) Ako ekspertno povjerenstvo iz članka 18. ovoga Zakona ocijeni pozitivnim elaborat o opravdanosti osnivanja privatne visokoškolske ustanove, Ministarstvo dostavlja uredan zahtjev osnivača, sa stručnim mišljenjem ekspertnoga povjerenstva, Vladi Kantona koja ga razmatra te prihvaća ili odbija.

(3) Odluka Vlade Kantona o elaboratu o opravdanosti osnivanja visokoškolske ustanove iz stavaka (1) i (2) ovoga članka mora biti donesena u roku od 30 dana od dana dostave stručnog mišljenja ekspertnoga povjerenstva Ministarstvu.

(4) Nakon što Vlada Kantona donese prijedlog odluke iz stavka (1) ovoga članka, Ministarstvo će o tome, u roku od osam dana, obavijestiti osnivača.

(5) Ako je ocjena posebnoga ekspertnoga povjerenstva iz članka 19. ovoga Zakona pozitivna, Ministarstvo dostavlja uredan zahtjev osnivača, sa stručnim mišljenjem posebnoga ekspertnoga povjerenstva i stručnim mišljenjem povjerenstva iz stavka (1) ovoga članka, Vladi Kantona, na razmatranje i prihvaćanje.

(6) Vlada Kantona donijet će odluku o odbijanju zahtjeva iz članka 16. ovoga Zakona ako je stručno mišljenje ekspertnoga i posebnoga ekspertnoga povjerenstva negativno.

(7) Na odluke Vlade Kantona iz stavaka (5) i (6) ovoga članka nije dopuštena žalba, ali se može pokrenuti upravni spor pred mjerodavnim sudom u roku od 30 dana od dana primitka rješenja.

Članak 21.

(Odluka Sabora Kantona o osnivanju javne visokoškolske ustanove)

(1) Odluka Sabora Kantona o zahtjevu osnivača za osnivanje javne visokoškolske ustanove mora biti donesena u roku od četiri mjeseca od dana podnošenja Ministarstvu urednoga zahtjeva iz stavka (1) članka 16. ovoga Zakona odnosno do 31. srpnja tekuće godine.

(2) Odluka Sabora Kantona iz stavka (1) ovoga članka konačna je i dostavlja se, preko Ministarstva, osnivaču.

(3) Nakon što Sabor Kantona donese odluku kojom se daje suglasnost na elaborat o opravdanosti osnivanja javne visokoškolske ustanove, Ministarstvo dostavlja odluku Sabora Kantona, sa zahtjevom, Vladi Kantona odnosno osnivaču radi imenovanja povjerenstva matičara i provedbe daljnjega postupka koji vodi do upisa novoosnovane visokoškolske ustanove u registar pravnih osoba u mjerodavnome sudu u Kantonu (u daljnjem tekstu: sudski registar) i Registar visokoškolskih ustanova koji vodi Ministarstvo.

(4) Ako je odluka Vlade Kantona, za osnivanje visokoškolske ustanove, i Sabora Kantona, za osnivanje javne visokoškolske ustanove, iz stavka (2) ovoga članka, bila negativna, isti osnivač ili suosnivač može podnijeti isti zahtjev iz članka 16. ovoga Zakona nakon isteka roka od najmanje tri godine od donošenja te odluke.

Članak 22.

(Povjerenstvo matičara)

(1) Prilikom osnivanja visokoškolske ustanove kao javne ustanove, Vlada Kantona, na prijedlog Ministarstva, imenuje povjerenstvo matičara iz članka 21. ovoga Zakona, a prilikom osnivanja visokoškolske ustanove kao ustanove, imenuje ga osnivač.

(2) Povjerenstvo matičara, nakon što mjerodavno ministarstvo odnosno Vlada Kantona dadne suglasnost na elaborat o osnivanju, a prije nego mjerodavno ministarstvo izda rješenje o udovoljenosti uvjetima za osnivanje i početak rada:

a) donosi opći akt o pravilima studija;

b) objavljuje natječaj te izabire nastavnike i suradnike za uže znanstveno odnosno umjetničko područje ili za nastavne predmete prvoga studijskoga ciklusa;

c) predlaže broj studenata za upis u prvu godinu studija;

d) donosi nastavni plan i program;

e) utvrđuje prijedlog statuta;

f) objavljuje natječaj te izabire članove upravnoga vijeća;

g) predlaže broj studenata za upis u prvu studijsku godinu;

h) prati proces udovoljavanja ostalim uvjetima nužnim za početak rada i daljnji rad visokoškolske ustanove koja se osniva;

i) dostavlja osnivaču i Ministarstvu izvješće o udovoljenosti uvjetima potrebnim za početak rada i daljnji rad visokoškolske ustanove koja se osniva, s obrazloženim kalendarom aktivnosti za donošenje osnivačkoga akta, rokom za provjeru uvjeta za početak rada i daljnji rad te s datumom početka rada visokoškolske ustanove koja se osniva.

(3) Akt o imenovanju povjerenstva matičara iz stavka (1) ovoga članka sadrži i rok za podnošenje izvješća povjerenstva matičara o udovoljenosti uvjetima za rad, s predloženim i obrazloženim kalendarom aktivnosti Sabora Kantona za donošenje akta o osnivanju visokoškolske ustanove, te rok za provjeru udovoljenosti uvjetima i datum početka rada visokoškolske ustanove.

(4) Ako povjerenstvo matičara dostavi izvješće o udovoljenosti uvjetima neophodnim za početak rada i daljnji rad visokoškolske ustanove, Ministarstvo daje mišljenje o izvješću povjerenstva matičara i, ako je mišljenje pozitivno, dostavlja ga Vladi Kantona odnosno osnivaču koji donosi akt o osnivanju visokoškolske ustanove.

(5) Podrobniji propis o sastavu i radu povjerenstva matičara donosi ministar.

(6) Ako visokoškolsku ustanovu utemeljuje više osnivača iz više kantona, primjenjuju se propisi o sastavu i radu povjerenstva matičara u sjedištu visokoškolske ustanove.

Članak 23.

(Akt o osnivanju visokoškolske ustanove)

(1) Nakon što se prihvati i odobri elaborat o opravdanosti osnivanja visokoškolske ustanove te izvješće povjerenstva matičara, osnivač donosi odnosno osnivači donose akt o osnivanju visokoškolske ustanove.

(2) Aktom o osnivanju visokoškolske ustanove utvrđuje se:

a) naziv osnivača/suosnivača;

b) naziv i sjedište visokoškolske ustanove;

c) djelatnost visokoškolske ustanove;

d) iznos sredstava za osnivanje i za početak rada visokoškolske ustanove te način osiguravanja sredstava;

e) izvori sredstava i način osiguravanja sredstava za rad visokoškolske ustanove;

f) odgovarajući prostor i akademsko osoblje;

g) međusobna prava i obveze između osnivača i visokoškolske ustanove;

h) način raspolaganja viškom prihoda nad izdatcima i način kojim se pokriva višak izdataka nad приходima;

i) prava, obveze i odgovornosti visokoškolske ustanove u pravnome prometu;

j) ime i prezime osobe koja će do imenovanja rukovoditelja predstavljati i zastupati visokoškolsku ustanovu te ovlasti i odgovornosti te osobe;

k) rok za donošenje statuta visokoškolske ustanove te imenovanje tijela upravljanja visokoškolske ustanove i rukovođenja visokoškolskom ustanovom;

1) druga pitanja značajna za rad visokoškolske ustanove.

Članak 24.

(Rješenje o udovoljenosti uvjetima za osnivanje i početak rada)

- (1) Ministarstvo osniva povjerenstvo koje provjerava uvjete za početak rada i obavljanje djelatnosti visokoga obrazovanja.
- (2) Povjerenstvo iz stavka (1) ovoga članka ima pet članova, a čine ga sveučilišni nastavnici iz znanstvenoga i stručnoga područja za koje se osniva visokoškolska ustanova te jedan predstavnik osnivača. Ako visokoškolska ustanova ima više osnivača, osnivači će sporazumom odrediti svoga predstavnika. Povjerenstvo ima tajnika, zaposlenika u Ministarstvu, koji je diplomirani pravnik ili magistar pravne struke, s 300 ECTS bodova.
- (3) Na temelju pozitivne ocjene povjerenstva iz stavka (1) ovoga članka, Ministarstvo donosi rješenje o udovoljenosti uvjetima za osnivanje i početak rada visokoškolske ustanove te obavljanje djelatnosti visokoga obrazovanja.
- (4) Rješenje doneseno u povodu zahtjeva, iz stavka (3) ovoga članka, upravni je akt na koji nije dopuštena žalba, ali se može pokrenuti upravni spor.
- (5) Zahtjev za donošenje rješenja iz stavka (3) ovoga članka podnosi se u roku od šest mjeseci prije početka akademske godine u kojoj osnivač planira započeti obavljati djelatnost. Uz zahtjev se prilaže: zemljišnoknjižni izvadak, vlasnički list, građevinsku dozvolu, lokacijsku dozvolu i uporabnu dozvolu za građevinu u kojoj će se izvoditi nastava.
- (6) Rješenje o udovoljenosti uvjetima izdano u tekućoj akademskoj godini vrijedi za upis studenata u sljedeću akademsku godinu.
- (7) Visokoškolska ustanova upisuje studente na temelju odluke o upisu. Odluku o upisu donosi visokoškolska ustanova uz suglasnost mjerodavnoga ministarstva.
- (8) Odlukom o upisu utvrđuje se za svaki studij:
  - a) broj redovitih studenata koji studiraju uz potporu Ministarstva;
  - b) broj redovitih studenata koji sami plaćaju studij;
  - c) broj izvanrednih studenata;
  - d) broj studenata za učenje na daljinu;
  - e) broj studenata stranih državljana.
- (9) Na temelju odluke o upisu iz stavaka (7) i (8) ovoga članka, visokoškolska ustanova raspisuje natječaj za upis studenata. Natječaj se objavljuje u javnome tisku i na službenoj web-stranici visokoškolske ustanove.
- (10) Sadržaj natječaja za upis studenata, izbor pristupnika i način upisa studenata određuju se statutom visokoškolske ustanove.
- (11) Ako Ministarstvo ne odobri upis studenata, može se podnijeti žalba povjerenstvu za žalbe, Vlade Kantona.

Članak 25.

(Standardi i kriteriji)

- (1) Visokoškolska ustanova može početi s radom i obavljanjem djelatnosti ako zadovoljava kriterije, standarde i normative za visoko obrazovanje odnosno standarde i normative za osnivanje te za preustroj studijskih programa, koje donosi Vlada Kantona na prijedlog resornoga ministarstva za obrazovanje.
- (2) Sveučilište i visoka škola mogu početi s radom i obavljanjem djelatnosti ako udovoljavaju kadrovskim uvjetima i imaju u radnome odnosu najmanje jednu polovicu od ukupnoga broja nastavnika potrebnih za izvođenje nastave u obveznim nastavnim predmetima utvrđenim nastavnim planom za sve studijske cikluse koje organizira, osim na umjetničkim akademijama, koji imaju najmanje znanstveno-nastavno ili umjetničko zvanje docent na sveučilištu odnosno nastavno ili umjetničko zvanje na visokoj školi.
- (3) Iznimno, za studij medicinske skupine znanosti, broj angažiranih zaposlenika iz zdravstvene institucije u nastavnom procesu u visokoškolskoj ustanovi ulazi u broj nastavnika iz stavka (2) ovoga članka, a to se uređuje posebnim ugovorom između visokoškolske ustanove i zdravstvene institucije.
- (4) Visokoškolska ustanova koja ne udovoljava uvjetima iz stavaka (1), (2) i (3) ovoga članka, ne može izdavati javne isprave.

Članak 26.

(Dozvola za rad i registar)

- (1) Nakon donošenja rješenja o udovoljenosti uvjetima za osnivanje i početak rada te obavljanje djelatnosti visokoga obrazovanja i akta o osnivanju, ministar izdaje dozvolu za rad (licenciju).
- (2) Visokoškolska ustanova se smatra osnovanom upisom u sudski registar, čime stječe svojstvo pravne osobe, i u Registar visokoškolskih ustanova, čime stječe uvjete za početak rada i obavljanja djelatnosti visokoga obrazovanja.
- (3) Visokoškolska ustanova može upisati studente i početi s radom nakon upisa u Registar visokoškolskih ustanova i u sudski registar.
- (4) Osim Registra iz stavka (3) ovoga članka, Ministarstvo vodi evidenciju odnosno registre:
  - a) studijskih programa;
  - b) studija izvan sjedišta visokoškolske ustanove;
  - c) akademskoga osoblja i ostalih zaposlenika u oblasti visokoga obrazovanja;
  - d) osoba kojima je izrečena mjera suspenzija odnosno otkaz ugovora o radu na visokoškolskim ustanovama na području Kantona;
  - e) osoba protiv kojih je pokrenut i okončan prekršajni postupak.
- (5) Propis kojim se preciznije uređuje postupak utvrđivanja udovoljenosti uvjetima za postupak upisa studenata i upisa visokoškolskih ustanova u registre te sadržaj i način vođenja registara donosi Ministarstvo.

Članak 27.

(Visokoškolska ustanova sa sjedištem izvan Kantona)

- (1) Visokoškolska ustanova sa sjedištem izvan Kantona ili u drugoj državi može organizirati studij na području Kantona, na prijedlog Ministarstva i uz suglasnost Vlade Kantona, ako je udovoljeno uvjetima prema ovom Zakonu.
- (2) Na temelju suglasnosti iz stavka (1) ovoga članka, Ministarstvo utvrđuje je li udovoljeno uvjetima iz članka 25. ovoga Zakona.
- (3) Na temelju udovoljenosti uvjetima iz stavka (2) ovoga članka, Ministarstvo daje prethodnu suglasnost na odluku o broju i kriterijima upisa studenata u prvu godinu dodiplomskoga studija iz stavka (1) ovoga članka.
- (4) Visokoškolskoj ustanovi koja obavlja rad na području Kantona suprotno odredbama ovoga članka mjerodavna inspekcija će, po službenoj dužnosti, zabraniti rad i zapečatiti njezine prostorije.

Članak 28.

(Razdoblje utvrđivanja uvjeta za rad)

- (1) Mjerodavno ministarstvo najmanje jednom u pet godina utvrđuje udovoljava li visokoškolska ustanova uvjetima propisanim ovim Zakonom.
- (2) Ako mjerodavno ministarstvo utvrdi da visokoškolska ustanova odnosno ustrojbeno jedinica visokoškolske ustanove ne udovoljava uvjetima za rad, odredit će rok za otklanjanje utvrđenih nedostataka, koji ne može biti kraći od šest mjeseci.
- (3) U roku iz stavka (2) ovoga članka ne može se upisivati studente u prvu godinu studija u visokoškolskoj ustanovi odnosno ustrojbeno jedinici koja ne udovoljava uvjetima utvrđenim ovim Zakonom.
- (4) Ako se u određenom roku nedostaci iz stavka (2) ovoga članka ne otklone, visokoškolskoj ustanovi ili njezinom ustrojbenom dijelu koji ne udovoljava uvjetima iz ovoga Zakona mjerodavno ministarstvo će zabraniti obavljanje djelatnosti te o tome obavijestiti osnivača.
- (5) Pravomoćno rješenje o trajnoj zabrani rada mjerodavno ministarstvo dostavlja osnivaču, sudu mjerodavnom za registar i mjerodavnoj Agenciji za razvoj visokog obrazovanja i osiguranje kvalitete (u daljnjem tekstu: Agencija) radi brisanja visokoškolske ustanove iz registra.
- (6) Kanton može zajedno s drugim kantonima ili općinama (koji su osnivači visokoškolske ustanove) utemeljiti međukantonalnu instituciju od zajedničkog interesa za razvitak visokoga obrazovanja i osiguranje kvalitete, a koje nisu u mjerodavnosti Agencije.
- (7) Aktom o utemeljenju bliže se uređuje osnivanje i način rada institucije iz stavka (6) ovoga članka.

Članak 29.

(Osnivanje novih ustrojbenih i podustrojbenih jedinica)

Novi fakultet, akademija, institut, studij i odsjek te institut kao podustrojbeni jedinica na visokoškolskoj ustanovi koja je upisana u registre osnivaju se na način i postupkom predviđenim za osnivanje visokoškolske ustanove, a na temelju zahtjeva i elaborata koji je prihvatio senat visokoškolske ustanove.

Članak 30.

(Statusne promjene)

Visokoškolska ustanova može, sukladno zakonu te uz suglasnost osnivača i odluku upravnoga vijeća, proširiti odnosno promijeniti djelatnost, naziv i sjedište te obavljati statusne promjene.

Članak 31.

(Prestanak rada visokoškolske ustanove)

- (1) Visokoškolska ustanova prestaje s radom u slučajevima određenim zakonom ili aktom o osnivanju.
- (2) Akt o prestanku visokoškolske ustanove donosi osnivač odnosno donose osnivači.
- (3) Aktom o prestanku rada visokoškolske ustanove utvrđuje se način zaštite prava korisnika usluga i ostala pitanja značajna za prestanak rada visokoškolske ustanove, sukladno zakonu i statutu visokoškolske ustanove.
- (4) Ako visokoškolska ustanova prestane s radom, osnivač je dužan zatečenim studentima omogućiti završetak započelih studija u nekoj drugoj visokoškolskoj ustanovi, bez dodatnih troškova studentu.
- (5) Prije donošenja akta o prestanku visokoškolske ustanove osnivač osniva odnosno osnivači osnivaju ekspertno povjerenstvo čija je zadaća pripremiti elaborat o opravdanosti prestanka javne visokoškolske ustanove.

Članak 32.

(Obveze nakon prestanka rada visokoškolske ustanove)

Ako prestane s radom visokoškolska ustanova, odgovornost osnivača je osigurati trajno čuvanje javnih isprava, arhive i ostale dokumentacije sukladno zakonu te studentima koji su započeli studiranje omogućiti završetak studija u nekoj drugoj visokoškolskoj ustanovi.

Članak 33.

(Primjena zakona o ustanovama)

Na osnivanje i rad visokoškolskih ustanova primjenjuje se zakon o ustanovama, ako ovim Zakonom ili drugim propisom iz područja visokoga obrazovanja nije drugačije uređeno.

IV. LICENCIJA I AKREDITACIJA

Članak 34.

(Kriteriji za licenciranje)

Visokoškolska ustanova može početi s radom i obavljati svoju djelatnost nakon dobivanja licencije.

Članak 35.

(Licencija)

(1) Licencija je dokument koji izdaje mjerodavno ministarstvo, kojim se visokoškolskoj ustanovi dopušta pružanje usluga visokoga obrazovanja odnosno daje dozvola za rad.

(2) Licencijom se utvrđuju vrsta visokoškolske ustanove i akreditirani studijski programi te stupnjevi i diplome koji se mogu dodjeljivati.

(3) Kriterije za dobivanje licencije iz stavka (1) ovoga članka donosi Ministarstvo na temelju preporuke Agencije.

Članak 36.

(Akreditacija)

(1) Akreditacija je postupak provjere organiziranja rada, raspoloživih prostornih, materijalno-tehničkih i kadrovskih resursa, kvalitete obrazovnoga procesa, studijskih programa i kvalifikacija kojima raspolaže odnosno koje pruža i dodjeljuje visokoškolska ustanova, nakon čega mjerodavno ministarstvo izdaje rješenje o akreditaciji visokoškolske ustanove.

(2) U postupku akreditiranja doktorskoga studijskoga programa utvrđuje se je li udovoljeno uvjetima za obavljanje znanstvenoistraživačkoga odnosno umjetničkoga rada sukladno zakonu.

Članak 37.

(Postupak izdavanja akreditacije)

(1) Visokoškolska ustanova podnosi zahtjev za akreditaciju visokoškolske ustanove odnosno njezinih studijskih programa Ministarstvu i Agenciji, za davanje preporuka o akreditaciji visokoškolske ustanove odnosno njezinih studijskih programa, najmanje godinu dana prije datuma za koji se traži akreditacija.

(2) Visokoškolska ustanova može neovisno, osim zahtjeva iz stavka (1) ovoga članka, podnijeti zahtjev i odgovarajućoj međunarodnoj agenciji za ocjenjivanje i reviziju kvalitete visokoga obrazovanja, za davanje preporuka o akreditaciji visokoškolske ustanove odnosno njezinih studijskih programa.

(3) Na temelju preporuke (ocjene) agencija iz stavaka (1) i (2) ovoga članka, u postupku akreditacije Ministarstvo može:

a) izdati rješenje o akreditaciji i licenciranju visokoškolske ustanove odnosno studijskoga programa;

b) utvrditi nedostatke u pogledu udovoljavanja uvjetima i kvalitete rada visokoškolske ustanove odnosno studijskoga programa te odrediti rok za otklanjanje navedenih nedostataka, s tim što, nakon isteka roka, odlučuje o zahtjevu za akreditaciju;

c) donijeti rješenje kojim se zahtjev za akreditaciju odbija.

(4) Akreditacija prema zahtjevu iz stavka (1) ovoga članka izdaje se najdulje na četiri godine, nakon čega se mora provesti ponovna akreditacija.

(5) Ponovni zahtjev za akreditaciju može se podnijeti nakon isteka roka od jedne godine od donošenja rješenja kojim se zahtjev za akreditaciju odbija.

(6) Visokoškolska ustanova može odabrati, uz suglasnost osnivača, odgovarajuću međunarodnu agenciju za akreditaciju.

Članak 38.

(Ovlast akreditirane visokoškolske ustanove)

(1) Akreditirana visokoškolska ustanova jedina je ovlaštena dodjeljivati akademske titule i zvanja te izdavati diplome navedene u rješenju o akreditaciji.

(2) Ne priznaju se akademske titule, stručna i znanstvena zvanja te diplome koje su izdale visokoškolske ustanove bez akreditacije.

Članak 39.

(Oduzimanje licencije)

(1) Ako se na temelju inspekcijskoga nadzora utvrdi da je visokoškolska ustanova prestala udovoljavati uvjetima iz licencije i akreditacije, a uočeni propusti ne mogu se otkloniti bez ozbiljnih posljedica za kvalitetu studija, mjerodavno ministarstvo će, na prijedlog mjerodavne agencije, rješenjem oduzeti licenciju.

(2) Ako se uočeni nedostaci iz stavka (1) ovoga članka mogu otkloniti, mjerodavno ministarstvo će ostaviti rok, ne dulji od šest mjeseci, u kojemu visokoškolska ustanova mora otkloniti uočene nedostatke.

Članak 40.

(Samovrednovanje i osiguranje kvalitete)

(1) Senat visokoškolske ustanove izrađuje i donosi dokument o politici osiguranja kvalitete i metode samovrednovanja za sve tri studijska ciklusa.

(2) Visokoškolska ustanova je obvezna razviti vlastite sustave osiguranja kvalitete kako bi osigurala kvalitetu i realizaciju svoje misije.

(3) Visokoškolska ustanova provodi kontinuirano, u pravilu na kraju školske godine, a najviše u intervalima od tri školske godine, postupak samovrednovanja i ocjenjivanja kvalitete svojih studijskih programa, nastave i uvjeta rada.

(4) Postupak iz stavka (3) ovoga članka visokoškolska ustanova odnosno njezine ustrojbene jedinice provode sukladno statutu odnosno općem aktu visokoškolske ustanove i metodama samovrednovanja koje utvrđuje senat.

(5) Izvješće o samovrednovanju i ocjenjivanju kvalitete studijskih programa objavljuje se tako da bude dostupno akademskom osoblju i studentima u toj visokoškolskoj ustanovi.

(6) Informaciju o postupku i rezultatima samovrednovanja visokoškolska ustanova dostavlja mjerodavnome ministarstvu odnosno Agenciji, na njihov zahtjev, kao i druge podatke značajne za ocjenu kvalitete.

Članak 41.

(Interne evaluacije)

Visokoškolska ustanova izvodi interne evaluacije sukladno trajanju nastavnih ciklusa i statutu.

Članak 42.

(Uspostava informacijskoga sustava)

Visokoškolska ustanova uspostavlja informacijski sustav kojim se osigurava realiziranje mjera politike osiguranja kvalitete i stalni pristup informacijama:

- a) o napretku studenata i uspješnosti;
- b) o zaposlenosti diplomiranih studenata;
- c) o zadovoljstvu studenata vlastitim nastavnim programima;
- d) o učinkovitosti nastavnoga osoblja;
- e) o strukturi studentske populacije;
- f) o raspoloživim nastavnim resursima i njihovoj cijeni;
- g) o indikatorima performansa ustanove;
- h) o drugim elementima bitnim za osiguranje kvalitete visokoga obrazovanja.

Članak 43.

(Misija visokoškolske ustanove)

Visokoškolska ustanova donosi i publicira te kontinuirano ažurira misiju odnosno izjavu o misiji, kojom precizno i sažeto opisuje visokoškolsku ustanovu, definira njezin status, identificira postavljene ciljeve i politike, određuje način prilagođavanja ustrojbene strukture ustanove potrebama studenata i društvene zajednice te daje naznake o načinu realiziranja postavljenih ciljeva.

V. EVIDENCIJE I JAVNE ISPRAVE

Članak 44.

(Matične knjige i evidencije)

(1) Visokoškolska ustanova vodi matične knjige studenata i osoba koje su završile prvi, drugi i treći studijski ciklus, kao i evidencije o ispitima, uspjehu studenata na kraju akademske godine, izdanim diplomama i dodatcima diplomi, te i druge evidencije utvrđene općim aktima visokoškolske ustanove.

(2) Matične knjige i evidencije o izdanim diplomama i dodatcima diplomi (suplementima) trajno se čuvaju.

(3) Detaljniji propis o načinu vođenja matičnih knjiga i evidencija o izdanim diplomama i dodatcima diplomi donosi ministar.

(4) Općim aktima visokoškolske ustanove uređuje se način vođenja ostalih evidencija.

Članak 45.

(Javne isprave)

(1) Visokoškolska ustanova može izdavati javne isprave na temelju službene evidencije.

(2) Detaljniji propis o sadržaju javnih isprava, osim diplome i dodatka diplomi, donosi visokoškolska ustanova.

(3) Detaljniji propis o sadržaju diplome i dodatka diplomi donosi Ministarstvo, sukladno nalogu Agencije.

Članak 46.

(Izdavanje javne isprave)

(1) Ako se nastava izvodi na stranome jeziku, javne isprave izdaje se na tiskanom dvojezičnom obrascu, s tim da se, na zahtjev studenta, može izdati javnu ispravu odvojeno, na jednom jeziku ili na više jezika konstitutivnih naroda Bosne i Hercegovine, na način utvrđen statutom visokoškolske ustanove, i na stranom jeziku.

(2) Na zahtjev studenta, visokoškolska ustanova izdaje javnu ispravu o savladanom dijelu studijskoga programa, koja sadrži podatke o razini, prirodi i sadržaju studija, kao i o postignutim rezultatima.

Članak 47.

(Ništavost javnih isprava)

Diplomu odnosno dodatak diplomi mjerodavno ministarstvo oglašava ništavim ako ih je izdala neovlaštena ustanova ili ih je potpisala neovlaštena osoba ili vlasnik diplome nije izvršio sve ispitne obveze na način utvrđen zakonom i studijskim programima.

Članak 48.

(Zabrana rada)

(1) Javne isprave iz članka 47. ovoga Zakona koje izda visokoškolska ustanova koja obavlja djelatnost visokoga obrazovanja na području Kantona a nema dozvolu za rad na području Kantona izdanu sukladno ovome Zakonu, pravno su ništave.

(2) Mjerodavna inspekcija će, po službenoj dužnosti, zabraniti rad i zapečatiti prostorije visokoškolskoj ustanovi koja obavlja rad bez odobrenja za rad izdanog

sukladno ovome Zakonu ili ako joj to odobrenje bude ukinuto sukladno ovome Zakonu.

VI. STATUT VISOKOŠKOLSKE USTANOVE

Članak 49.

(Statut visokoškolske ustanove)

- (1) Statut je temeljni akt kojim se uređuju pitanja značajna za obavljanje djelatnosti visokoškolske ustanove.
- (2) Statut donosi senat uz prethodno pribavljeno mišljenje upravnoga vijeća visokoškolske ustanove.
- (3) Statut visokoškolske ustanove mora biti usklađen s ovim Zakonom.

Članak 50.

(Sadržaj statuta)

Statut visokoškolske ustanove sadrži odredbe kojima se uređuju sljedeća pitanja:

- a) ustroj visokoškolske ustanove;
- b) zastupanje i predstavljanje visokoškolske ustanove;
- c) pravila izbora članova upravnoga vijeća visokoškolske ustanove koje imenuje senat i osnivač;
- d) načine ustrojavanja i izvođenja studija;
- e) pravila studiranja i prava studenata;
- f) izbor u znanstveno-nastavna, nastavna i suradnička zvanja;
- g) ustrojavanje te način i uvjeti rada studentskoga parlamenta;
- h) način primjene Europskoga sustava prijenosa studijskih bodova (ECTS-a);
- i) kriteriji dodjele akademskih titula;
- j) obveze visokoškolske ustanove prema osnivaču;
- k) ovlasti visokoškolske ustanove u pravnome prometu;
- l) ustroj i mjerodavnosti ustrojbenih jedinica;
- m) statusne promjene te osnivanje novih ustrojbenih jedinica i studijskih odsjeka;
- n) ostvarivanje prihoda te upravljanje sredstvima i imovinom;
- o) ustroj znanstvenoistraživačkoga i umjetničkoga rada;
- p) kriteriji provedbe procesa i objavljivanje rezultata evaluacije te primjena njihovih zaključaka;
- q) sastav senata i način njegova biranja;
- r) oblik i razina sudjelovanja studenata u radu visokoškolske ustanove;
- s) način očitovanja te donošenja odluka o pojedinim pitanjima, kao i preciziranje odluka koje se mogu donositi tajnim glasovanjem;
- t) ostala pitanja sukladno zakonu i osnivačkome aktu.

VII. TIJELA VISOKOŠKOLSKE USTANOVE

Članak 51.

(Tijela visokoškolske ustanove)

- (1) Tijela sveučilišta su: upravno vijeće, senat i rektor.
- (2) Sveučilište može imati ustrojbene jedinice, kao što su fakulteti, akademije, visoke škole ili znanstveni instituti, koje izvode nastavni, znanstvenoistraživački i umjetnički rad u jednom ili više obrazovnih i znanstvenih područja.
- (3) Ustroj i mjerodavnosti ustrojbenih jedinica bliže se utvrđuju statutom sveučilišta.
- (4) Tijela visoke škole su: upravno vijeće, senat i ravnatelj.
- (5) Visokoškolska ustanova može imati i ostala stručna, rukovodeća ili nadzorna tijela, čije se osnivanje, sastav i mjerodavnost uređuju osnivačkim aktom i statutom.
- (6) Mjerodavnost, sastav, trajanje mandata članova te način izbora i razrješenja, kao i način rada i odlučivanja tijela visokoškolske ustanove uređuju se statutom.

1. Upravno vijeće

Članak 52.

(Upravno vijeće)

Najviše tijelo upravljanja u domeni poslovanja visokoškolske ustanove je upravno vijeće.

Članak 53.

(Sastav upravnoga vijeća te broj članova, mandat i izuzeće)

- (1) Upravno vijeće visokoškolske ustanove ima između sedam i jedanaest članova, od kojih najmanje jednu trećinu imenuje osnivač ako se radi o privatnoj visokoškolskoj ustanovi, a za javnu visokoškolsku ustanovu javni natječaj provodi Ministarstvo, te predlaže Vladi Kantona članove za imenovanje, a ostale članove za imenovanje upravnoga vijeća visokoškolske ustanove predlaže senat te visokoškolske ustanove sukladno statutu.
- (2) Osoba koja je svojim javnim djelovanjem štetila ugledu visokoškolske ustanove ne može biti imenovana članom upravnoga vijeća, što se uređuje statutom visokoškolske ustanove.
- (3) Mandat članova upravnoga vijeća visokoškolske ustanove traje četiri godine.
- (4) Rektor, ravnatelj, čelnik ustrojbene jedinice sveučilišta i članovi senata visokoškolske ustanove ne mogu biti članovi upravnoga vijeća te visokoškolske ustanove.

Članak 54.

(Razrješenje dužnosti člana upravnoga vijeća)

(1) Člana upravnoga vijeća visokoškolske ustanove kojega su predložili za imenovanje senat odnosno osnivač može se razriješiti dužnosti i prije isteka vremena na koje je imenovan:

- a) ako se utvrdi da je odgovoran za neuspješan ili nezakonit rad visokoškolske ustanove;
- b) ako se utvrdi da ima osobne ili druge interese koji su u suprotnosti s interesima visokoškolske ustanove;
- c) ako svojim radom povrijedi ugled visokoškolske ustanove;
- d) na njegov osobni zahtjev;
- e) ako ne obavlja dužnost člana upravnoga vijeća;
- f) u ostalim slučajevima utvrđenim zakonom, osnivačkim aktom i statutom.

(2) Postupak razrješenja dužnosti člana upravnoga vijeća pobliže se uređuje statutom visokoškolske ustanove.

(3) Razrješenje predstavnika osnivača dužnosti člana upravnoga vijeća javne visokoškolske ustanove provodi Vlada Kantona na prijedlog resornoga Ministarstva.

Članak 55.

(Djelokrug rada upravnoga vijeća)

Upravno vijeće visokoškolske ustanove obavlja poslove utvrđene zakonom, aktom o osnivanju i statutom visokoškolske ustanove, a osobito:

- a) daje prethodno mišljenje na statut visokoškolske ustanove;
- b) donosi pravilnik o unutarnjem ustroju i sistematizaciji radnih mjesta na prijedlog senata;
- c) utvrđuje planove financiranja i razvoja;
- d) donosi godišnji program rada visokoškolske ustanove na prijedlog senata visokoškolske ustanove;
- e) donosi financijski plan i prihvaća godišnji obračun;
- f) usmjerava, kontrolira i ocjenjuje rad rektora ili ravnatelja u domeni financijskoga poslovanja;
- g) odlučuje o korištenju sredstava sukladno statutu;
- h) odgovara osnivaču za financijske rezultate rada visokoškolske ustanove;
- i) podnosi osnivaču izvješće o poslovanju visokoškolske ustanove, najmanje jednom godišnje;
- j) donosi odluku o osnivanju i ukidanju ustrojbenih jedinica na prijedlog senata;
- k) donosi odluku o osnivanju i ukidanju ostalih pravnih osoba sukladno zakonu i statutu;
- l) donosi i ostale opće akte sukladno zakonu i statutu visokoškolske ustanove;
- m) obavlja i ostale poslove sukladno zakonu, aktu o osnivanju i statutu.

2. Rektor sveučilišta i ravnatelj visoke škole

Članak 56.

(Rektor sveučilišta i ravnatelj visoke škole)

- (1) Sveučilištem upravlja rektor, a visokom školom ravnatelj, sukladno zakonu i statutu visokoškolske ustanove.
- (2) Za rektora sveučilišta može biti izabran nastavnik u znanstveno-nastavnom zvanju redovitoga profesora koji udovoljava uvjetima za to zvanje na sveučilištu na kojem se prijavljuje.
- (3) Za ravnatelja visoke škole može biti izabrana osoba koja udovoljava uvjetima za nastavnika te visoke škole.

Članak 57.

(Izbor rektora i ravnatelja)

- (1) Rektora sveučilišta i ravnatelja visoke škole bira senat na temelju javnoga natječaja, na mandat od četiri godine i može biti ponovno izabran.
- (2) Postupak izbora rektora sveučilišta i ravnatelja visoke škole mora osigurati poštovanje načela zakonitosti, kvalitete, otvorenosti i transparentnosti.
- (3) Postupak izbora i razrješenja te uvjeti i kriteriji izbora, kao i razlozi razrješenja dužnosti rektora sveučilišta i ravnatelja visoke škole utvrđuju se statutom.

Članak 58.

(Poslovi rektora sveučilišta i ravnatelja visoke škole)

- (1) Rektor sveučilišta ili ravnatelj visoke škole upravlja radom visokoškolske ustanove.
- (2) Rektor sveučilišta odnosno ravnatelj visoke škole obavlja poslove utvrđene zakonom i statutom, a osobito:
  - a) zastupa i predstavlja visokoškolsku ustanovu;
  - b) organizira rad te upravlja radom visokoškolske ustanove i odgovoran je za zakonitost rada visokoškolske ustanove;
  - c) predlaže opće akte te donosi pojedinačne akte sukladno zakonu i statutu visokoškolske ustanove;
  - d) predlaže upravnome vijeću i senatu mjere za unapređenje rada visokoškolske ustanove;
  - e) predlaže upravnome vijeću mjere za učinkovito i zakonito obavljanje djelatnosti visokoškolske ustanove;
  - f) predlaže upravnome vijeću i senatu planove rada i razvoja visokoškolske ustanove;
  - g) provodi odluke upravnoga vijeća i ostalih tijela visokoškolske ustanove;
  - h) odlučuje o korištenju sredstava do iznosa utvrđenog statutom visokoškolske ustanove;

- i) odlučuje o pravima, obvezama i odgovornostima zaposlenika iz radnoga odnosa;
  - j) podnosi upravnome vijeću izvješće o financijskome poslovanju visokoškolske ustanove;
  - k) naredbodavac je za izvršenje financijskoga plana;
  - l) sudjeluje u radu rektorskoga zbora;
  - m) obavlja i ostale poslove sukladno zakonu, osnivačkome aktu i statutu visokoškolske ustanove.
- (3) Rektor sveučilišta u radu pomažu dekani i prorektori.
- (4) Broj prorektora te mandat, uvjeti i način izbora prorektora pobliže se uređuju statutom visokoškolske ustanove.

Članak 59.

(Odgovornost rektora sveučilišta i ravnatelja visoke škole)

- (1) Za svoj rad u okviru akademskih pitanja rektor sveučilišta odnosno ravnatelj visoke škole odgovorni su senatu, a u okviru poslovanja upravnome vijeću visokoškolske ustanove.
- (2) Rektor sveučilišta i ravnatelj visoke škole jednom godišnje podnose senatu i upravnome vijeću visokoškolske ustanove izvješće o svome radu.

Članak 60.

(Razrješenje dužnosti rektora sveučilišta i ravnatelja visoke škole)

- (1) Rektor sveučilišta odnosno ravnatelj visoke škole može biti razriješen dužnosti i prije isteka vremena na koje je imenovan, i to:
- a) na osobni zahtjev;
  - b) ako se utvrdi da je odgovoran za neuspješan ili nezakonit rad visokoškolske ustanove;
  - c) ako se utvrdi da ima osobne ili druge interese koji su u suprotnosti s interesima visokoškolske ustanove;
  - d) u ostalim slučajevima utvrđenim zakonom i statutom visokoškolske ustanove.
- (2) Postupak razrješenja dužnosti rektora sveučilišta odnosno ravnatelja visoke škole uređuje se statutom visokoškolske ustanove.

Članak 61.

(Obustava provedbe općega i pojedinačnoga akta)

Rektor sveučilišta odnosno ravnatelj visoke škole dužan je obustaviti provedbu općega akta donesenog u visokoškolskoj ustanovi koji nije sukladan ustavu ili je u suprotnosti sa zakonom, kao i provedbu pojedinačnoga akta kojim se nanosi šteta visokoškolskoj ustanovi.

Članak 62.

(Stegovna odgovornost čelnika visokoškolske ustanove)

Za kršenje odredbi ovoga Zakona čelnik visokoškolske ustanove podliježe stegovnoj odgovornosti sukladno općem aktu visokoškolske ustanove.

3. Senat

Članak 63.

(Sastav senata)

(1) Sastav senata te način izbora i razrješenja dužnosti članova senata, kao i način rada senata utvrđuje se statutom visokoškolske ustanove.

(2) Najmanje 15% članova senata su predstavnici studenata iz svakoga studijskoga ciklusa, koje bira studentsko predstavničko tijelo.

Članak 64.

(Djelokrug senata)

(1) Senat visokoškolske ustanove odlučuje o svim akademskim pitanjima, a osobito:

a) odlučuje o pitanjima nastavne, znanstvene, umjetničke i stručne djelatnosti visokoškolske ustanove;

b) donosi statut visokoškolske ustanove uz prethodno mišljenje upravnoga vijeća;

c) donosi etički kodeks, kojim se utvrđuju etička načela u visokom obrazovanju, u objavljivanju znanstvenih rezultata, odnosu prema intelektualnom vlasništvu, odnosima između nastavnika i suradnika te drugih zaposlenika i studenata, odnosu prema javnosti i sredstvima javnoga priopćavanja i općenito u nastupanju ustanove, nastavnika, suradnika i studenata u pravnome prometu;

d) donosi opće akte sukladno zakonu i statutu visokoškolske ustanove;

e) donosi nastavne planove i nastavne programe dodiplomskoga, diplomskoga i doktorskoga studija;

f) bira rektora i prorektore sveučilišta te ravnatelja visoke škole na prijedlog upravnoga vijeća sveučilišta odnosno visoke škole;

g) predlaže upravnome vijeću unutarnji ustroj i sistematizaciju radnih mjesta;

h) daje suglasnost na izbor u znanstveno-nastavna, umjetničko-nastavna, nastavna i suradnička zvanja;

i) imenuje povjerenstva u postupku stjecanja doktorata znanosti;

j) dodjeljuje počasno zvanje *professor emeritus* te počasni doktor znanosti;

k) daje inicijativu upravnome vijeću za osnivanje i ukidanje ustrojbenih jedinica sveučilišta;

l) odobrava razvojne i ustrojbene planove;

m) imenuje stalna ili privremena senatska tijela, radne skupine, odbore, skupine za praćenje i slično;

n) propisuje odredbe kojima se uređuju aktivnosti tijela koja imenuje senat;

o) obavlja i ostale poslove sukladno zakonu i statutu ustanove.

(2) Senat ustanove odlučuje o akademskim pitanjima na prijedlog stručnih tijela ustrojbenih jedinica, kao i ostalih tijela ustanove i predstavničkih tijela studenata.

Članak 65.

(Ostala tijela visokoškolske ustanove)

Visokoškolska ustanova može imati i ostala tijela, sukladno osnivačkome aktu i statutu.

VIII. USTROJ SVEUČILIŠTA

Članak 66.

(Vrste ustrojbenih jedinica)

(1) Sveučilište je integrirana visokoškolska ustanova koja u svome sastavu ima ustrojbene jedinice, kao što su fakulteti, akademije, visoke škole i znanstvenoistraživački instituti, koje izvode nastavni, znanstvenoistraživački i umjetnički rad u jednom ili više obrazovnih i znanstvenih područja.

(2) Visokoškolska ustanova, kao i njezine ustrojbene jedinice uz suglasnost visokoškolske ustanove, mogu osnovati svoje ustrojbene jedinice u čijem radu mogu sudjelovati i studenti (centar za transfer tehnologija, inovacijski centar, poslovno-tehnološki park, inženjerijski biro, radionica, umjetnički sastav, galerija, televizijska postaja i ostalo) i ostale ustrojbene jedinice.

(3) Ustroj i mjerodavnost ustrojbenih jedinica bliže se uređuju statutom visokoškolske ustanove.

Članak 67.

(Definicije ustrojbenih jedinica)

(1) Fakultet je ustrojbeni jedinica sveučilišta koja izvodi sveučilišne studije te razvija stručni i znanstveni rad u jednom ili više znanstvenih i stručnih područja.

(2) Akademija je ustrojbeni jedinica sveučilišta koja organizira i izvodi sveučilišne umjetničke studije te razvija umjetničko stvaralaštvo i znanstvenoistraživački rad na području umjetnosti.

(3) Znanstveni institut je znanstvenoistraživačka ustrojbeni jedinica sveučilišta koja obavlja fundamentalna, primijenjena i razvojna istraživanja iz odgovarajućega znanstvenoga područja.

(4) Ustrojbene jedinice ne mogu imati status pravne osobe.

(5) Znanstveni institut može imati status pravne osobe, što se utvrđuje osnivačkim aktom.

Članak 68.

(Osnivanje i izvođenje znanstvenih, stručnih i umjetničkih studija)

- (1) Fakultet i umjetnička akademija mogu osnovati i izvoditi sveučilišne, znanstvene, stručne odnosno umjetničke studije sukladno zakonu.
- (2) Znanstveni institut u sastavu sveučilišta može ostvarivati dio studijskih programa iz svih studijskih ciklusa na sveučilištu, sukladno statutu odnosno općem aktu sveučilišta.

Članak 69.

(Uvođenje novoga studija)

- (1) Fakulteti i akademije mogu se osnovati u visokoškolskoj ustanovi radi uvođenja nove vrste studija sukladno standardima i normativima visokoga obrazovanja.
- (2) Ako se na fakultetu izvode studiji iz više obrazovnih i znanstvenih područja, ustrojava se studijski odsjek za svako obrazovno i znanstveno područje.

Članak 70.

(Ovlasti u pravnome prometu)

- (1) Ustrojbene jedinice sveučilišta mogu imati određene ovlasti u pravnome prometu, kao i posebni obračun rezultata poslovanja, sukladno osnivačkome aktu i statutu sveučilišta.
- (2) Ustrojbene jedinice sveučilišta mogu istupati u pravnome prometu pod nazivom sveučilišta u čijem su sastavu i svojim nazivom, sukladno statutu.

Članak 71.

(Tijela ustrojbenih jedinica u sastavu sveučilišta)

- (1) Tijela fakulteta, akademije i visoke škole, kao ustrojbenih jedinica sveučilišta, jesu:
  - a) znanstveno-nastavno vijeće i umjetničko-nastavno vijeće;
  - b) dekan ili ravnatelj.
- (2) Ustrojbene jedinice sveučilišta iz stavka (1) ovoga članka mogu imati i ostala tijela sukladno osnivačkome aktu i statutu.

Članak 72.

(Znanstveno-nastavno vijeće i umjetničko-nastavno vijeće)

- (1) Znanstveno-nastavno vijeće odnosno umjetničko-nastavno vijeće je akademsko tijelo ustrojbene jedinice, a čine ga svi nastavnici i suradnici koji su u radnome odnosu u visokoškolskoj ustanovi te koji sudjeluju u znanstveno-nastavnom procesu ustrojbene jedinice, kao i studenti koje je izabralo studentsko predstavničko tijelo, sukladno statutu visokoškolske ustanove.
- (2) Znanstveno-nastavno vijeće odnosno umjetničko-nastavno vijeće:

- a) predlaže nastavni plan i program za ustrojbenu jedinicu kao dio integralnoga nastavnoga plana i programa visokoškolske ustanove;
- b) predlaže povjerenstva u postupku stjecanja znanstvenih stupnjeva magistar i doktor, te predlaže mentore;
- c) predlaže senatu razrješenje dužnosti dekana i prodekana;
- d) odlučuje o prigovorima studenata na odluku dekana o pojedinačnim obvezama i odgovornostima;
- e) obavlja i ostale poslove sukladno zakonu i statutu visokoškolske ustanove.

Članak 73.

(Dekan)

- (1) Dekan koji je u zvanju, najmanje, izvanredni profesor ili ravnatelj koji je u zvanju, najmanje, docent rukovodi radom fakulteta, akademije i visoke škole kao ustrojbene jedinice sveučilišta te predstavlja i zastupa fakultet, akademiju i visoku školu i ima prava i obveze utvrđene statutom sveučilišta.
- (2) Postupak i kriteriji imenovanja te uvjeti za imenovanje, kao i postupak i razlozi razrješenja dužnosti dekana ili ravnatelja bliže se uređuju statutom sveučilišta.

Članak 74.

(Tijela instituta)

Institut kao ustrojbeno jedinica sveučilišta može imati ravnatelja, stručno vijeće i ostala tijela sukladno osnivačkom aktu i statutu sveučilišta.

IX. IZBOR U ZNANSTVENO-NASTAVNA ZVANJA

Članak 75.

(Znanstveno-nastavna, umjetnička i nastavna zvanja)

- (1) Sveučilište dodjeljuje znanstveno-nastavna, umjetnička i nastavna zvanja, i to:
  - a) redoviti profesor;
  - b) izvanredni profesor;
  - c) docent;
  - d) lektor;
  - e) viši asistent;
  - f) asistent.
- (2) Visoka škola dodjeljuje nastavna i umjetnička zvanja, i to:
  - a) profesor visoke škole;
  - b) predavač visoke škole;
  - c) asistent.

Članak 76.

(Počasni doktorat)

(1) Sveučilište može dodijeliti počasni doktorat *honoris causa* istaknutim znanstvenim i javnim osobama iz zemlje i inozemstva, za iznimne doprinose u pojedinim područjima znanstvenoga, znanstveno-nastavnoga, kulturnoga i umjetničkoga stvaralaštva, kao i za iznimne doprinose u duhovnom i materijalnom razvoju te djelovanju na promoviranju mira, tolerancije i humanosti.

(2) Postupak dodjele i oduzimanja počasnoga doktorata utvrđuje se općim aktom sveučilišta.

Članak 77.

(Profesor emeritus)

(1) Sveučilište može, na prijedlog fakulteta ili druge ustrojbene jedinice, dodijeliti zvanje *professor emeritus* redovitom profesoru koji se posebno istaknuo svojim znanstvenim, odnosno umjetničkim radom te stekao međunarodnu reputaciju i postigao rezultate u osiguravanju nastavno-znanstvenog odnosno umjetničkog pomlatka u oblasti za koju je izabran.

(2) Profesor emeritus može sudjelovati u izvođenju nastave na drugom i trećem studijskom ciklusu, sudjelovati u izradi istraživačkih projekata i biti član povjerenstva za izbor u zvanja, a može biti određen za odgovornog nastavnika na drugom i trećem studijskom ciklusu. Također, može biti mentor pri izradi doktorskih i magistarskih radova.

(3) Postupak i uvjeti dodjele zvanja i prava osoba iz stavka (1) ovoga članka pobliže se utvrđuju općim aktom sveučilišta.

(4) Prava i obveze osobe koja je izabrana u zvanje iz stavka (1) ovoga članka utvrđuju se ugovorom o angažiranju za izvođenje nastave.

Članak 78.

(Razdoblje na koje se bira akademsko osoblje)

(1) Akademsko osoblje na sveučilištu bira se na sljedeća razdoblja:

- a) asistent, na razdoblje od četiri godine, bez mogućnosti ponovnoga izbora;
- b) viši asistent, na razdoblje od pet godina, s mogućnosti ponovnoga izbora isključivo ako postigne stupanj trećega studijskoga ciklusa;
- c) lektor, na razdoblje od pet godina, bez mogućnosti ponovnoga izbora;
- d) docent, na razdoblje od pet godina, s mogućnošću ponovnoga izbora;
- e) izvanredni profesor, na razdoblje od šest godina, s mogućnosti ponovnoga izbora;
- f) redoviti profesor, trajno.

(2) Redoviti profesor sklapa ugovor o radu na neodređeno vrijeme.

(3) Akademsko osoblje na visokoj školi bira se na sljedeća razdoblja:

- a) asistent, na razdoblje od četiri godine, bez mogućnosti ponovnoga izbora;

- b) predavač visoke škole, na razdoblje od pet godina, s mogućnošću ponovnoga izbora;
- c) profesor visoke škole, trajno.

Članak 79.

(Način izbora akademskoga osoblja)

(1) Akademsko osoblje bira se u svim slučajevima javnim natječajem, sukladno kriterijima određenim zakonom, statutu visokoškolske ustanove i općeprihvaćenim standardima u danoj struci.

(2) Član akademskoga osoblja sklapa ugovor o radu s visokoškolskom ustanovom na određeno vrijeme, i to na razdoblje na koje je izabran. Nakon isteka toga razdoblja visokoškolska ustanova dužna je sklopiti novi ugovor o radu sa svakim članom akademskoga osoblja koji je izabran u isto ili više akademsko zvanje sukladno ovom Zakonu.

Članak 80.

(Stručno povjerenstvo)

(1) Akademsko osoblje bira se na temelju natječaja, koji raspisuje senat, na prijedlog znanstveno-nastavnoga ili umjetničkoga vijeća. Natječaj se raspisuje u sredstvima javnoga priopćavanja. Radi pripremanja prijedloga za izbor, znanstveno-nastavno ili umjetničko vijeće imenuje, iz reda nastavnika, stručno povjerenstvo za izbor.

(2) Sastav stručnoga povjerenstva za izbor u zvanje te broj članova, kao i procedure, rokovi i ostala pitanja u provedbi natječaja iz stavka (1) ovoga članka bliže se uređuju statutom visokoškolske ustanove.

Članak 81.

(Stručno povjerenstvo za izbor)

(1) Stručno povjerenstvo za izbor sastoji se od najmanje tri člana koji ne mogu biti u nižem zvanju od zvanja u koje se kandidat bira i od kojih najmanje jedan član mora biti iz nastavnoga predmeta ili užeg znanstvenoga/umjetničkoga područja za koje se kandidat bira.

(2) Pri izboru za multidisciplinarne predmete ili uže znanstveno/umjetničko područje, stručno povjerenstvo ima najmanje pet članova, od kojih najmanje po jedan član mora biti iz užih znanstvenih/umjetničkih područja za koja se bira.

Članak 82.

(Registar domaćih i međunarodnih časopisa)

(1) Senat visokoškolske ustanove izrađuje registar domaćih i međunarodnih časopisa i zbornika radova sa znanstvenih skupova, koji se smatra referentnim za bodovanje nastavnika i suradnika u postupku izbora u odgovarajuća zvanja, koji dostavlja Ministarstvu na odobrenje.

(2) Način upisa u registar časopisa i zbornika radova visokoškolske ustanove bliže se uređuje pravilnikom i procedurama za izbor i napredovanje nastavnika i suradnika koji donosi senat.

(3) Pri ocjenjivanju validnosti publikacija vodi se računa o međunarodnom ugledu, referentnosti, načinu recenzija radova i ostalim relevantnim pokazateljima.

Članak 83.

(Publikacije)

(1) Publikacijom se smatra objavljena knjiga, monografija, sveučilišni udžbenik ili umjetnička knjiga (roman, zbirka pripovjedaka i slično).

(2) Domaće publikacije pisane na hrvatskome jeziku, bosanskome jeziku ili srpskome jeziku moraju udovoljavati sljedećim uvjetima:

a) da je publikacija objavljena u punome opsegu;

b) da je publikaciju recenzirala osoba stručna za područje na koje se publikacija odnosi, što podrazumijeva najmanje jednog recenzenta u zvanju akademik ili najmanje dva recenzenta u sveučilišnim nastavničkim zvanjima s matičnih ili srodnih znanstvenih područja;

c) da je postupak katalogizacije obavljen prema međunarodnim standardima (ISBN-u i ISSN-u).

Članak 84.

(Uvjeti izbora u znanstveno-nastavna zvanja)

(1) Za izbor akademskog osoblja u znanstveno-nastavna zvanja na visokoškolskoj ustanovi, uvjeti su:

a) asistent: odgovarajući sveučilišni stupanj, s najmanje 240 ECTS bodova i s najnižom prosječnom ocjenom 3,5 ili 8;

b) viši asistent: stupanj drugoga studijskoga ciklusa (magisterij);

c) lektor: stupanj drugoga studijskoga ciklusa (magisterij);

d) docent: znanstveni stupanj doktor znanosti u danom području, najmanje tri znanstvena rada objavljena u priznatim publikacijama te pokazane nastavničke sposobnosti;

e) izvanredni profesor: provedeno najmanje jedno izborno razdoblje u zvanju docent, najmanje pet znanstvenih radova objavljenih u priznatim publikacijama, objavljena knjiga i originalni stručni uspjeh, kao što je projekt, patent ili originalna metoda, sve nakon izbora u zvanje docent, te mentorstvo kandidata za stupanj drugoga studijskoga ciklusa;

f) redoviti profesor: provedeno najmanje jedno izborno razdoblje u zvanju izvanredni profesor, najmanje dvije objavljene knjige, najmanje osam znanstvenih radova objavljenih u priznatim publikacijama, sve nakon stjecanja zvanja izvanredni profesor, te uspješno mentorstvo kandidata za stupanj drugoga i trećega studijskoga ciklusa.

(2) Postupak i uvjeti izbora u znanstveno-nastavna i nastavna zvanja na visokoškolskoj ustanovi uređuju se općim aktima visokoškolske ustanove.

Članak 85.

(Uvjeti izbora u umjetničko-nastavna zvanja)

Za izbor u umjetničko-nastavna zvanja akademskog osoblja na studijskim profilima na sveučilištu, ako je za nastavni predmet od osobitog značenja umjetnički kriterij, uvjeti su:

- a) asistent: završen stupanj prvoga studijskoga ciklusa, s najmanje 240 ECTS bodova i s prosječnom ocjenom 3,5 ili 8;
- b) viši asistent: završen stupanj drugoga studijskoga ciklusa odnosno stupanj prvoga studijskoga ciklusa i javno predstavljeni oblici umjetničkoga stvaralaštva;
- c) docent: završen stupanj najmanje drugoga studijskoga ciklusa, veći broj javno predstavljenih oblika umjetničkoga stvaralaštva i pokazani rezultati u nastavnome radu;
- d) izvanredni profesor: završen stupanj najmanje prvoga studijskoga ciklusa, veći broj javno predstavljenih oblika umjetničkoga stvaralaštva, priznanja za uspješno djelovanje u odgovarajućem području i pokazani rezultati u nastavnome radu;
- e) redoviti profesor: završen stupanj najmanje prvoga studijskoga ciklusa, veći broj javno predstavljenih oblika umjetničkoga stvaralaštva koji su značajno pridonijeli razvoju kulture i umjetnosti te doprinos podizanju nastavnoga i umjetničkoga kadra.

Članak 86.

(Uvjeti izbora u nastavna zvanja na visokoj školi)

(1) Za izbor u nastavna zvanja na visokoj školi, minimalni uvjeti su:

- a) asistent: završen stupanj prvoga studijskoga ciklusa, s najmanjom prosječnom ocjenom 3,5 ili 8;
- b) predavač visoke škole: završen stupanj drugoga studijskoga ciklusa i pokazana nastavna sposobnost;
- c) profesor visoke škole: završen stupanj trećega studijskoga ciklusa i pokazana nastavna sposobnost.

(2) Na visokoj školi nastavu mogu izvoditi i osobe koje imaju zvanja redoviti profesor, izvanredni profesor i docent, birana na sveučilištima.

Članak 87.

(Uvjeti izbora u umjetnička zvanja na visokoj školi)

(1) Za izbor u umjetnička zvanja na visokoj školi, minimalni uvjeti su:

- a) asistent: završen stupanj prvoga studijskoga ciklusa, s najmanjom prosječnom ocjenom 3,5 ili 8;

b) predavač visoke škole: završen stupanj najmanje prvoga studijskoga ciklusa, javno predstavljeni oblici umjetničkoga stvaralaštva i pokazana nastavna sposobnost;

c) profesor visoke škole: završen stupanj prvoga studijskoga ciklusa, istaknuti javno predstavljeni oblici umjetničkoga stvaralaštva i pokazana nastavna sposobnost.

(2) Na visokoj školi nastavu mogu izvoditi i osobe koje imaju izbor na umjetničko-nastavnim predmetima na sveučilištima.

Članak 88.

(Izbor u isto zvanje i u više zvanje)

Za izbor u isto zvanje ili u više zvanje u obzir se uzimaju samo objavljeni radovi, knjige i rezultati vlastitih istraživanja u primjeni, projekti te mentorstva odnosno javno predstavljeni oblici umjetničkoga stvaralaštva u vremenu od posljednjega izbora.

Članak 89.

(Zaštita prava akademskoga i drugoga osoblja)

Zaštita prava akademskoga i drugoga osoblja visokoškolskih ustanova ostvaruje se sukladno statutu i drugim aktima visokoškolske ustanove. Protiv konačne odluke visokoškolske ustanove može se pokrenuti spor pred mjerodavnim sudom.

Članak 90.

(Stalno stručno usavršavanje)

(1) Stalne i povremene oblike stručnoga usavršavanja organizira visokoškolska ustanova preko ustrojbenih jedinica.

(2) Program stručnoga usavršavanja donosi senat, na svoju inicijativu ili na prijedlog znanstveno-nastavnoga vijeća fakulteta odnosno umjetničko-nastavnoga vijeća akademije.

(3) O sudjelovanju u pojedinim oblicima stručnoga usavršavanja kandidatu se izdaju odgovarajuće potvrde.

X. RADNI ODNOSI

Članak 91.

(Zasnivanje radnoga odnosa u javnoj visokoškolskoj ustanovi)

(1) Radni odnos u visokoškolskoj ustanovi zasniva se preko javnoga natječaja odnosno javnoga oglasa.

(2) Kriteriji, postupak i ostala pitanja zasnivanja radnoga odnosa u javnoj visokoškolskoj ustanovi uređuju se općim aktom te ustanove.

(3) Izbor akademskoga osoblja u svim se slučajevima provodi javnim natječajem, sukladno kriterijima određenim zakonom, statutom visokoškolske ustanove i općeprihvaćenim standardima u danjoj struci.

Članak 92.

(Dodatno radno angažiranje)

(1) Nastavnik odnosno suradnik može sklopiti ugovor kojim se radno angažira u drugoj visokoškolskoj ustanovi ili kod druge pravne osobe samo ako takav rad ne bi negativno utjecao na rad u visokoškolskoj ustanovi u kojoj je u radnome odnosu, niti bi dovodio do sukoba interesa, a uz prethodno odobrenje čelnika ustrojbene jedinice.

(2) Općim aktom visokoškolske ustanove propisuju se uvjeti i postupak davanja odobrenja iz stavka (1) ovoga članka.

(3) Ako se nitko ne javi na natječaj, može se umirovljenoga nastavnika angažirati ako udovoljava uvjetima natječaja.

Članak 93.

(Plaćeni dopust)

Nakon jedne godine provedene u nastavi u javnoj visokoškolskoj ustanovi, nastavniku i suradniku može se odobriti plaćeni dopust radi stručnoga odnosno umjetničkoga usavršavanja, u trajanju do dva semestra, sukladno statutu visokoškolske ustanove.

Članak 94.

(Mirovanje radnoga odnosa)

Osim razloga utvrđenih zakonom, nastavniku i suradniku u javnoj visokoškolskoj ustanovi može se odobriti neplaćeni dopust, u trajanju do jedne godine, i u tome razdoblju miruju mu prava i obveze iz radnoga odnosa, u slučajevima utvrđenim statutom visokoškolske ustanove.

Članak 95.

(Mirovanje rokova za izbor u znanstvena zvanja)

Nastavniku i suradniku koji je na neplaćenom dopustu, roditeljskom dopustu i dopustu radi njege djeteta, bolovanju preko tri mjeseca i obnašanju javne dužnosti, kao i u ostalim slučajevima utvrđenim zakonom, kolektivnim ugovorom ili statutom, rokovi za izbor u znanstvena zvanja i na radno mjesto miruju i neće se uračunavati u izborno razdoblje.

Članak 96.

(Umirovljenje nastavnika)

Nastavnik u zvanju redoviti profesor koji je udovoljio uvjetima za umirovljenje sukladno zakonu može ostati u radnome odnosu u visokoškolskoj ustanovi do navršениh 75 godina života ako za tim postoji potreba i ako se na natječaj za

popunu njegova radnoga mjesta, koji se obvezno raspisuje jednom godišnje, ne prijavi kandidat koji udovoljava uvjetima za izbor.

Članak 97.

(Prava i obveze iz radnoga odnosa)

U pogledu prava i obveza iz radnoga odnosa akademskoga osoblja i zaposlenika u visokoškolskoj ustanovi primjenjuju se odredbe Zakona o radu (Službene novine Federacije Bosne i Hercegovine, broj: 43/99, 32/2000 i 29/03), ako ovim Zakonom nije drukčije uređeno.

XI. STUDENTI

Članak 98.

(Upis studenata)

(1) Na odobrene odnosno akreditirane studijske programe mogu se upisati kandidati preko natječaja, sukladno zakonu i općem aktu visokoškolske ustanove.

(2) Studenti ostvaruju prava i izvršavaju obveze tijekom studija sukladno zakonu, statutu i drugim općim aktima visokoškolske ustanove.

Članak 99.

(Studentska knjižica – indeks)

(1) Studenti koji su primljeni i upisani u visokoškolsku ustanovu stupaju u ugovorni odnos s tom visokoškolskom ustanovom.

(2) Osoba koje se upiše na studijske programe iz članka 121. i 122. ovoga Zakona stječe status studenta i visokoškolska ustanova joj izdaje studentsku knjižicu (indeks).

(3) Minimalni sadržaj studentske knjižice (indeksa) propisuje Ministarstvo.

(4) Oblik studentske knjižice (indeksa) utvrđuje visokoškolska ustanova.

Članak 100.

(Upisna politika)

(1) Upisnom politikom definira se uvjete, procedure i kriterije prijma studenata svih studijskih ciklusa na visokoškolsku ustanovu.

(2) Na temelju upisne politike visokoškolska ustanova:

a) propisuje pravila i procedure za prijam i upis studenata, uz pošten, jasan i eksplicitan kriterij koji će se primjenjivati konzistentno, koristeći transparentne i jasno definirane uvjete upisa;

b) osigurava promotivni materijal, s relevantnim sadržajem i točnim podacima koji se odnose na vrijeme upisa, a koji je dostupan zainteresiranim kandidatima;

c) osigurava transparentnost procedura selekcije kandidata za upis te pažljivu i učinkovitu njihovu provedbu, vodeći računa o povjerljivosti podataka o studentima;

- d) osigurava obavještanje potencijalnih kandidata o svim informacijama relevantnim za prijam i upis;
- e) osigurava obavještanje odabranih studenata o svim značajnijim promjenama od vremena kada je objavljen natječaj za upis, kao i o svim opcijama koje imaju na raspolaganju u danim okolnostima;
- f) upoznaje studente koji su uspješno prošli prijamne procedure s pravilima upisa, eventualnim pripremama za nove studente i mogućnostima koje se pružaju studentima kao potpora učenju ili poboljšanju standarda.

Članak 101.

(Kriteriji odabira kandidata)

- (1) Na studij se upisuje na temelju javnoga natječaja, koji mora sadržavati: uvjete upisa, status i broj mjesta za upis, postupak, podatke o ispravama koje se podnose i rokovima za podnošenje prijava.
- (2) Postupak odabira kandidata te kriterije na temelju kojih se klasificiraju i biraju kandidati za upis utvrđuje visokoškolska ustanova.
- (3) Prijamni ispit ili ispit za provjeru sklonosti i sposobnosti polaže kandidat za upis na studij prvoga studijskoga ciklusa ako je to predviđeno općim aktom visokoškolske ustanove.

Članak 102.

(Upis stranih državljana i osoba bez državljanstva)

- (1) Strani državljanin i osoba bez državljanstva mogu se upisati na studijske programe pod istim uvjetima kao i domaći državljanin sukladno ovome Zakonu i statutu visokoškolske ustanove te kvoti upisa studenata stranih državljana koju utvrđuje Ministarstvo na prijedlog visokoškolske ustanove.
- (2) Strani državljanin plaća troškove studija na visokoškolskoj ustanovi kao javnoj ustanovi, prema cjeniku predviđenom za strane državljane, osim ako to nije, za određene države, drugačije definirano međudržavnim ugovorima.
- (3) Studenti državljanin država nastalih disolucijom Socijalističke Federativne Republike Jugoslavije upisuju se na visokoškolsku ustanovu i plaćaju troškove studija na visokoškolskoj ustanovi kao javnoj ustanovi pod istim financijskim uvjetima kao državljani Bosne i Hercegovine i sukladno kvoti upisa studenata iz te kategorije, koju odobri Vlada Kantona, na prijedlog visokoškolske ustanove.

Članak 103.

(Prava studenata)

- (1) Student ima pravo:
  - a) nazočiti svim predavanjima, seminarima i ostalim oblicima nastave organiziranim u okviru njegovih predmeta, sukladno njegovu statusu te ovisno o mogućnostima i ostalim oblicima organizirane nastave;
  - b) na konzultacije i mentorski rad;
  - c) na očitovanje o kvaliteti nastave i nastavnika;

- d) na pritužbu u slučaju povrede studentskih prava utvrđenih zakonom, statutom ili drugim općim aktom visokoškolske ustanove;
  - e) na korištenje knjižnice i drugih usluga za studente koje se nalaze u visokoškolskoj ustanovi;
  - f) na sudjelovanje na izborima za studentska mjesta u studentskim predstavničkim tijelima i ostalim tijelima ustanovljenim sukladno statutu visokoškolske ustanove;
  - g) na pravodobno i točno obavještanje o svim pitanjima koja se odnose na studije;
  - h) na samoorganiziranje i izražavanje vlastitoga mišljenja;
  - i) na ravnopravnost u pogledu uvjeta studija i tretmana u visokoškolskoj ustanovi, kao i na povlastice koje nosi studentski status;
  - j) na različitost i zaštitu od diskriminacije;
  - k) na priznavanje i prijenos bodova između visokoškolskih ustanova u Bosni i Hercegovini;
  - l) na ostala prava utvrđena statutom i drugim općim aktom visokoškolske ustanove.
- (2) Način ostvarivanja prava studenata bliže se uređuje statutom.

Članak 104.

(Obveze studenata)

Student ima sljedeće obveze:

- a) pridržavati se pravila koje je propisala visokoškolska ustanova;
- b) izvršavati nastavne i ostale obveze studenta;
- c) iskazivati dužno poštivanje prava osoblja i ostalih studenata u visokoškolskoj ustanovi;
- d) pokazivati dužnu i punu pozornost svome studiju i sudjelovati u akademskim aktivnostima.

Članak 105.

(Sloboda i zaštita studenata)

Statutom visokoškolske ustanove obvezno se uređuju i odredbe koje:

- a) osiguravaju slobodu studenata da, sukladno zakonu, ispituju i testiraju primljena znanja i nude nove ideje te kontroverzna i nepopularna mišljenja a da se time ne izlažu opasnosti od gubitka svoga statusa ili bilo koje druge privilegije koju eventualno u visokoškolskoj ustanovi uživaju;
- b) osiguravaju, sukladno zakonu, slobodu govora, organiziranja i okupljanja studenata;
- c) štite studente od diskriminacije na bilo kojoj osnovi, kao što je spol, rasa, bračni status, boja kože, izgled, vjera, jezik, političko ili drugo mišljenje, nacionalno, etničko ili socijalno podrijetlo, povezanost s nekom nacionalnom zajednicom, imovina, rođenje ili bilo koji drugi status;

d) pružaju pravične i nepristrane mehanizme rješavanja stegovnih pitanja koja se tiču studenata.

Članak 106.

(Odgovornost studenata)

(1) Student ima pravo iznijeti svoja viđenja u pogledu kvalitete nastave ili ostalih usluga visokoškolske ustanove, a statut mora sadržavati odredbe za pravično rješavanje takve pritužbe.

(2) Okolnosti pod kojima student može biti ispisan, iz akademskih ili stegovnih razloga, kao i žalbene procedure razrađuju su u statutu visokoškolske ustanove.

Članak 107.

(Stegovna odgovornost studenta)

(1) Student je odgovoran za povredu obveze koja je u vrijeme izvršenja bila utvrđena općim aktom visokoškolske ustanove.

(2) Za težu povredu obveze studentu se može izreći i mjera isključenja sa studija na visokoškolskoj ustanovi.

(3) Stegovni postupak ne može se pokrenuti nakon isteka šest mjeseci od dana saznanja za povredu obveze studenta, a najkasnije 12 mjeseci od dana kada je povreda učinjena.

(4) Općim aktom visokoškolske ustanove utvrđuju se teže i lakše povrede obveza te stegovna tijela i postupak utvrđivanja odgovornosti studenta.

Članak 108.

(Pravo na sudsku zaštitu)

Studenti imaju pravo pokrenuti upravni spor pred mjerodavnim sudom radi osporavanja svih konačnih odluka visokoškolske ustanove iz stavka (2) članka 106. ovoga Zakona, koje se na njega odnose.

Članak 109.

(Osiguranje potrebnih uvjeta)

Visokoškolska ustanova osigurava odgovarajuće preduvjete za pristup studiju, studiranje i rad osobama s posebnim potrebama.

Članak 110.

(Prestanak statusa studenta)

(1) Status studenta prestaje završetkom studijskoga programa i dobivanjem stupnja za koji se školuje, ispisom iz visokoškolske ustanove prije završetka studija odnosno ako student ne upiše sljedeću godinu studija ili ne obnovi upis u istu godinu u propisanome roku, a ne miruju mu prava i obveze studenta.

(2) Status redovitoga studenta prestaje:

- a) ako visokoškolska ustanova redovitom studentu izrekne stegovnu mjeru prestanak statusa redovitoga studenta, u postupku utvrđenom općim aktom visokoškolske ustanove;
- b) ako redoviti student dva puta obnovi istu studijsku godinu i ne stekne uvjete za upis u višu godinu studija.

Članak 111.

(Primjena zakona o upravnom postupku, s obzirom na prava i obveze studenata)

Visokoškolska ustanova postupa prema zakonu o upravnom postupku ako rješava o pojedinačnim pravima i obvezama studenata, i to:

- a) o upisu kandidata u prvu godinu studija;
- b) o upisu studenata u sljedeću godinu studija;
- c) o pravu studenata na izdavanje diplome;
- d) o mjeri isključenje;
- e) o obvezi plaćanja troškova studija;
- f) i o ostalim slučajevima utvrđenim zakonom.

Članak 112.

(Studentsko organiziranje)

(1) Studenti imaju pravo na predstavljanje u tijelima visokoškolske ustanove, pravo na udruživanje te djelovanje studentskih organizacija u visokoškolskim ustanovama, pravo na studentske izbore, pravo na izbor i djelovanje studentskoga pravobranitelja te ostala pitanja u vezi s djelovanjem studentskih organizacija.

(2) U smislu ovoga Zakona, pojmovi imaju sljedeća značenja:

- a) studentsko predstavničko tijelo – izorno predstavničko tijelo koje štiti interese studenata, sudjeluje u odlučivanju u tijelima visokoškolske ustanove i predstavlja studente u sustavu visokoga obrazovanja;
- b) studentska organizacija – studentsko predstavničko tijelo i druga organizacija studenata, neovisno o obliku organiziranja, koja djeluje na visokoškolskoj ustanovi.

Članak 113.

(Načela studentskih organizacija)

(1) Članstvo u studentskim organizacijama dobrovoljno je.

(2) Studenti sudjeluju u upravljanju visokoškolskom ustanovom kroz studentsko predstavničko tijelo kao izorno predstavničko tijelo studenata visokoškolske ustanove.

(3) Na visokoškolskim ustanovama slobodno djeluju i ostale studentske organizacije kojima je djelatnost unapređenje studija i zadovoljavanje studentskih potreba (stručna i znanstvena aktivnost, kultura, šport, standard i drugo).

(4) Zabranjena je svaka diskriminacija studenata, na bilo kojoj osnovi, u odnosu na pravo na članstvo i rad u studentskim organizacijama, pravo na zaštitu koju uživaju pred studentskim pravobraniteljem, pravo na sudjelovanje u izborima, kao i u odnosu na ostala prava predviđena ovim Zakonom.

Članak 114.

(Obveze visokoškolske ustanove)

(1) Visokoškolska ustanova dužna je studentskom predstavničkom tijelu i studentskom pravobranitelju osigurati prostor za rad, sufinancirati njihovu djelatnost te im pružati administrativno-tehničku pomoć. Visokoškolska ustanova dužna je, sukladno svojim mogućnostima, podupirati rad ostalih studentskih organizacija.

(2) Visokoškolska ustanova dužna je osigurati zakonitost rada studentskoga predstavničkoga tijela i ostalih studentskih organizacija koje djeluju u visokoškolskoj ustanovi te osigurati zakonitu i pravodobnu provedbu studentskih izbora i omogućiti svim studentima ravnopravno sudjelovanje u izborima.

(3) Visokoškolska ustanova dužna je omogućiti studentskim organizacijama autonomno raspolaganje sredstvima za njihov rad koja se vode na računima visokoškolske ustanove sukladno zakonu i općem aktu visokoškolske ustanove.

(4) Obveze visokoškolskih ustanova iz stavaka (1), (2) i (3) ovoga članka uređuju se općim aktom visokoškolske ustanove.

(5) Visokoškolska ustanova dužna je voditi evidenciju studentskih organizacija koje djeluju na toj visokoškolskoj ustanovi.

(6) Način vođenja evidencije iz stavka (5) ovoga članka propisuje se općim aktom visokoškolske ustanove.

Članak 115.

(Studentsko predstavničko tijelo)

(1) Studentsko predstavničko tijelo ustrojava se i djeluje na način predviđen ovim Zakonom te općim aktima visokoškolske ustanove i studentskoga predstavničkoga tijela.

(2) Studentsko predstavničko tijelo ustrojava se na visokoškolskoj ustanovi, a ako visokoškolska ustanova ima sastavnice, na njima djeluje studentsko predstavničko tijelo sastavnice.

(3) Pitanje uspostave i načina rada predstavničkih tijela studenata, njihova prava, obveze i odgovornosti, pitanja studentskoga standarda i ostala pitanja bitna za rad predstavničkoga tijela studenata preciznije se utvrđuju posebnim zakonom ili statutom visokoškolske ustanove.

(4) Studentsko predstavničko tijelo može pristupiti odgovarajućim udrugama studentskih predstavničkih tijela na razini Bosne i Hercegovine radi ostvarivanja članstva u međunarodnim studentskim udrugama.

Članak 116.

(Ostale studentske organizacije)

- (1) Na visokoškolskim ustanovama mogu djelovati studentske organizacije nastale udruživanjem studenata u okviru visokoškolske ustanove.
- (2) Status studentske organizacije stječe se upisom u evidenciju studentskih organizacija pri visokoškolskoj ustanovi, rješenjem čelnika visokoškolske ustanove kojim se potvrđuje da organizacija udovoljava uvjetima ovoga Zakona. Visokoškolska ustanova će jednom godišnje provjeravati status studentske organizacije. Ako organizacija prestane udovoljavati uvjetima iz ovoga stavka, visokoškolska ustanova rješenjem će ukinuti status studentske organizacije. Na rješenje kojim se status studentske organizacije priznaje, odbija ili ukida dopuštena je žalba senatu visokoškolske ustanove, a nakon toga moguće je pokrenuti upravni spor u mjerodavnome sudu.
- (3) Studentske organizacije slobodno djeluju na visokoškolskoj ustanovi. Visokoškolska ustanova osigurava, sukladno mogućnostima, prostorne i materijalne uvjete za rad studentskih organizacija.
- (4) Djelovanje studentskih organizacija na visokoškolskoj ustanovi može se detaljnije urediti općim aktom visokoškolske ustanove.

Članak 117.

(Studentski pravobranitelj)

- (1) Visokoškolska ustanova ima studentskoga pravobranitelja kojega imenuje studentsko predstavničko tijelo na vrijeme od jedne godine, sukladno općem aktu studentskoga predstavničkoga tijela. Mandat studentskoga pravobranitelja može se jednom ponoviti. Studentski pravobranitelj može imati jednog ili više zamjenika.
- (2) Za studentskoga pravobranitelja ili zamjenika studentskoga pravobranitelja može biti imenovan student koji udovoljava uvjetima za člana studentskoga predstavničkoga tijela propisanim ovim Zakonom.
- (3) Studentski pravobranitelj:
  - a) prima pritužbe studenata koje se odnose na njihova prava te raspravlja o tome s mjerodavnim tijelima visokoškolske ustanove;
  - b) savjetuje studente o načinu ostvarivanja njihovih prava;
  - c) može sudjelovati u stegovnim postupcima protiv studenata radi zaštite njihovih prava;
  - d) obavlja i ostale poslove utvrđene općim aktom visokoškolske ustanove.

XII. VISOKOOBRAZOVNA DJELATNOST

Članak 118.

(Način studiranja)

- (1) Visoko obrazovanje može se stjecati redovito, izvanredno, učenjem na daljinu ili kombiniranjem tih triju načina studiranja, na način utvrđen statutom.

(2) Visokoškolska ustanova odnosno njezine ustrojbene jedinice u okviru svoje djelatnosti mogu obavljati znanstvenoistraživačku, umjetničku, ekspertno-konzultantsku i izdavačku djelatnost, a mogu obavljati i ostale poslove iz znanstvenoga, stručnoga, istraživačkoga i umjetničkoga rada, pod uvjetom da se tim poslovima ne ugrožava kvaliteta nastave.

(3) Visokoškolska ustanova odnosno fakultet, umjetnička akademija i visoka škola kao ustrojvena jedinica u okviru svoje djelatnosti mogu realizirati programe obrazovanja tijekom cijeloga života izvan okvira studijskih programa za koje su dobile dozvolu za rad, na način utvrđen općim aktom visokoškolske ustanove.

(4) Osoba upisana na program iz stavka (3) ovoga članka nema status studenta, a nakon uspješno svladanoga programa izdaje joj se potvrda.

Članak 119.

(Organiziranje predavanja i ostalih oblika nastave za studente)

Visokoškolska ustanova dužna je organizirati predavanja i ostale oblike nastave za sve studente sukladno općem aktu visokoškolske ustanove.

Članak 120.

(Obavještavanje studenata o održavanju nastave)

(1) Visokoškolska ustanova dužna je na odgovarajući način obavijestiti studente o načinu, vremenu i mjestu održavanja nastave, ciljevima, metodama i sadržajima nastave, o sadržajima, metodama, kriterijima i mjerilima ispitivanja, o načinu osiguranja javnosti na ispitu te o načinu uvida u rezultate, kao i o ostalim pitanjima značajnim za studente.

(2) Način organiziranja i vrijeme održavanja oblika studija te obavještavanja studenata uređuju se općim aktom visokoškolske ustanove.

Članak 121.

(Angažiranje studenta)

(1) Zbroj od 60 ECTS bodova odgovara prosječnom ukupnom angažmanu studenta u opsegu 40-satnog radnog tjedna tijekom jedne školske godine.

(2) Ukupno angažiranje studenta sastoji se od nastave (predavanja, vježbi, praktikuma, seminara i dr.), samostalnoga rada, kolokvija, ispita, izrade završnih radova, dobrovoljnog rada u lokalnoj zajednici i ostalih oblika angažiranja, a visokoškolska ustanova obvezna je odrediti opterećenje za svaki položeni studijski predmet.

(3) Jedan ECTS bod predstavlja između 25 i 30 sati rada studenta.

Članak 122.

(Ciklusi studiranja)

(1) Visoko obrazovanje ustrojava se u tri studijska ciklusa:

a) prvi studijski ciklus ili dodiplomski studij, odnosno preddiplomski studij, vodi do akademskoga zvanja završenoga dodiplomskoga studija prvostupnik (the degree of Bachelor) ili ekvivalent, stečenog nakon najmanje tri a najviše četiri godine redovitoga studija nakon stjecanja svjedodžbe o završenoj srednjoj školi, koji se vrednuje s najmanje 180 odnosno 240 ECTS bodova;

b) drugi studijski ciklus ili diplomski studij vodi do akademskoga zvanja magistar za određeno područje ili ekvivalent, stečenog nakon završenoga dodiplomskoga studija, traje jednu godinu ili dvije godine, a vrednuje se sa 60 odnosno 120 ECTS bodova, i to tako da u zbroju s prvim studijskim ciklusom nosi 300 ECTS bodova;

c) treći studijski ciklus ili doktorski studij vodi do akademskoga zvanja doktor (znanosti) ili ekvivalent, traje tri godine i vrednuje se sa 180 ECTS bodova, i to tako da u zbroju s prvim dvama studijskim ciklusima nosi 480 ECTS bodova.

(2) U sustavu ECTS-a jedna studijska godina vrijedi 60 bodova (ukupno radno opterećenje studenta tijekom godine) odnosno 30 bodova vrijedi jedan semestar.

(3) Iz odredbi stavka (1) ovoga članka izuzima se studij medicinske skupine znanosti u prvom studijskom ciklusu, koji se vrednuje s 360 ECTS bodova.

Članak 123.

(Akademske titule i stručna zvanja)

(1) Završetkom određenoga studijskoga ciklusa stječe se pravo na akademsku titulu u određenom području, sukladno ovome Zakonu i pravilniku o korištenju akademskih titula te stjecanju znanstvenih i stručnih zvanja, koji donosi ministar.

(2) Osim zvanja koje se dodjeljuje kao počasni doktorat znanosti (*honoris causa*), ne mogu se dodjeljivati zvanja koja nisu predviđena zakonom.

Članak 124.

(Studijski program)

(1) Studij se ustrojava prema studijskome programu.

(2) Studijski program je skup obveznih i izbornih studijskih područja odnosno predmeta, s okvirnim sadržajem, čijim se svladavanjem osiguravaju neophodna znanja i vještine za stjecanje diplome odgovarajuće razine i vrste studija.

(3) Studijski program predlaže znanstveno-nastavno vijeće (fakultetsko vijeće) odnosno umjetničko-nastavno vijeće senatu na donošenje, a sadrži:

a) stručni i akademski naziv te stupanj koji se stječe završetkom studija;

b) uvjete upisa na studijski program;

c) listu obveznih i izbornih predmeta te broj sati potrebnih za njihovu realizaciju;

- d) bodovnu vrijednost svakoga predmeta i završnoga rada iskazanu u ECTS bodovima;
  - e) uvjete prelaska s drugih studijskih programa u okviru istih ili srodnih područja studija;
  - f) način izbora predmeta iz drugih studijskih programa;
  - g) uvjete upisa u sljedeći semestar ili tromjesečje odnosno sljedeću godinu studija te način završetka studija;
  - h) način izvođenja studija i provjere znanja za svaki predmet;
  - i) i ostala pitanja značajna za izvođenje studijskoga programa.
- (4) Usklađivanje studijskoga programa s organizacijom rada te dostignućima znanosti i umjetnosti ne smatra se novim studijskim programom.
- (5) Pri utvrđivanju studijskoga programa ustrojbeni jedinica treba osobito brinuti da studij bude:
- a) suvremen i primjeren mogućnostima i interesima studenta te potrebama poslodavca;
  - b) usporediv sa srodnim programima na referentnim stranim visokoškolskim ustanovama.

Članak 125.

(Zajednička diploma)

- (1) Visokoškolske ustanove, domaće i strane, mogu prihvatiti zajednički studijski program koji izvode dvije visokoškolske ustanove ili više visokoškolskih ustanova koje imaju akreditaciju za odgovarajući studijski odsjek.
- (2) Studijskim programom iz stavka (1) ovoga članka stječe se zajednička diploma čiji izgled i sadržaj zajednički utvrđuju visokoškolske ustanove koje izvode nastavu iz stavka (1) ovoga članka, uz suglasnost mjerodavnih tijela visokoškolskih ustanova.

Članak 126.

(Provjera znanja)

- (1) Uspješnost studenta u svladavanju pojedinoga nastavnoga predmeta kontinuirano se prati tijekom nastave, na način predviđen nastavnim planom i programom odnosno studijskim programom, i izražava se u bodovima.
- (2) Općim aktom visokoškolske ustanove pobliže se uređuje način polaganja ispita i ocjenjivanja studenata.
- (3) Općim aktom visokoškolske ustanove uređuje se i postupak prigovora na dobivenu ocjenu.

Članak 127.

(Provjera znanja u visokoškolskoj ustanovi)

- (1) Ispit je jedinstven i polaže se usmeno, pisano odnosno praktično.
- (2) Ispit se polaže u sjedištu visokoškolske ustanove, odnosno u objektima navedenim u dozvoli za rad.
- (3) Iznimno od stavka (2) ovoga članka, visokoškolska ustanova može organizirati polaganje ispita izvan sjedišta samo ako se radi o ispitu iz predmeta čija priroda to zahtijeva.

Članak 128.

(Održavanje nastave i ispita te druge obveze)

Statutom visokoškolske ustanove ili drugim općim aktom uređuju se osobito:

- a) vrijeme održavanja nastave za redovite i izvanredne studente;
- b) način polaganja ispita i izvršavanja drugih obveza;
- c) način i vrijeme obavještanja studenata o ostvarivanju prava i izvršavanju obveza iz nastave, o datumu i mjestu održavanja ispita te o rezultatima ispita i ostalih izvršenih obveza;
- d) pravo prigovora na ocjenu;
- e) detaljniji uvjeti za upis u sljedeću godinu studija;
- f) uvjeti stjecanja diplome;
- g) prava i obveze studenata koji su obnovili upis;
- h) uvjeti i način ponovnog stjecanja statusa studenta;
- i) način priznavanja položenih ispita na drugoj visokoškolskoj ustanovi;
- j) uvjeti nastavka studija prilikom prelaska s druge visokoškolske ustanove;
- k) uvjeti pod kojima zainteresirane osobe mogu pohađati nastavu i polagati ispite iz određenih nastavnih predmeta;
- l) uvjeti prijevremenog završavanja studija;
- m) uvjeti i način uključivanja studenata u znanstvenoistraživački rad;
- n) pohvale i nagrade;
- o) lakše i teže povrede studentskih obveza;
- p) zaštita prava studenata, mjerodavna tijela i postupak odlučivanja o pravima, obvezama i odgovornostima studenata te o zaštiti prava kandidata koji nisu primljeni, prema natječaju za upis u prvu godinu studija;
- q) obveze nastavnika i suradnika u izvođenju nastave i drugo.

Članak 129.

(Polaganje ispita)

- (1) Polaganjem ispita student stječe određeni broj bodova sukladno studijskome programu.
- (2) Student koji ne položi ispit iz obveznoga predmeta do početka sljedeće akademske godine, upisuje isti predmet.
- (3) Student koji ne položi ispit iz izbornoga predmeta, može se ponovno upisati na isti predmet ili se opredijeliti za drugi izborni predmet.

(4) Studijskim programom može se uvjetovati opredjeljenje studenta za određeni predmet prethodno položenim ispitima iz jednoga predmeta ili više predmeta utvrđenih studijskim programom.

(5) Pravila studija pobliže se uređuju statutom visokoškolske ustanove.

Članak 130.

(Mirovanje prava i obveza studenata)

(1) Prava i obveze studenta miruju dok je na roditeljskom dopustu ili tijekom trajanja bolesti zbog koje nije mogao pohađati nastavu i polagati ispite, a što utvrđuje dekan na temelju prethodno pribavljenoga liječničkog mišljenja.

(2) Visokoškolska ustanova može studentu odobriti, na njegov zahtjev, iz opravdanih razloga, da mu miruju prava i obveze određeno vrijeme, a najdulje jednu godinu. Zahtjev za mirovanje prava i obveza podnosi se u vrijeme upisa prvoga semestra ili tromjesečja tekuće školske godine.

(3) Vrijeme u statusu mirovanja prava i obveza studenta ne uzima se u obzir pri određivanju participacije u troškovima studija na temelju obnavljanja studijskih godina.

Članak 131.

(Vrednovanje i ocjenjivanje znanja studenata)

(1) Uspjeh studenta na ispitu i u drugim oblicima provjere znanja vrednuje se i ocjenjuje ocjenama u sustavu ocjenjivanja od 1 (nedovoljan) do 5 (izvrstan) ili ocjenama u sustavu ocjenjivanja od 5 (nedovoljan) do 10 (izvrstan) te ECTS skalom ocjenjivanja (ocjenama od A do F) u sustavu ECTS-a.

(2) Uspjeh studenta na ispitu i u drugim oblicima provjere znanja sukladno stavku (1) ovoga članka vrednuje se i ocjenjuje u sustavu ocjenjivanja od 1 (nedovoljan) do 5 (izvrstan) te ECTS skalom ocjenjivanja (ocjenama od A do F) u sustavu ECTS-a, prema sljedećem:

a) ocjena izvrstan (5) odgovara ocjeni A u skali ECTS-a, i obrnuto;

b) ocjena vrlo dobar (4) odgovara ocjeni B u skali ECTS-a, i obrnuto;

c) ocjena dobar (3) odgovara ocjeni C u skali ECTS-a, i obrnuto;

d) ocjena dovoljan (2) odgovara ocjeni D u skali ECTS-a, a ocjene D i E u skali ECTS-a prevode se u ocjenu dovoljan (2);

e) ocjena nedovoljan (1) odgovara ocjeni F u skali ECTS-a, a ocjene F i FX u skali ECTS-a prevode se u ocjenu nedovoljan (1).

Prolazne ocjene su: izvrstan (5), vrlo dobar (4), dobar (3) i dovoljan (2).

(3) Uspjeh studenta na ispitu i drugim oblicima provjere znanja sukladno stavku (1) ovoga članka vrednuje se i ocjenjuje u sustavu ocjenjivanja od nedovoljan (5) do izvrstan (10) te ECTS skalom ocjenjivanja (ocjenama od A do F) u sustavu ECTS-a, prema sljedećem:

a) ocjena izvrstan (10) odgovara ocjeni A u skali ECTS-a, i obrnuto;

b) ocjena vrlo dobar (9) odgovara ocjeni B u skali ECTS-a, i obrnuto;

c) ocjena dobar (8) odgovara ocjeni C u skali ECTS-a, i obrnuto;

- d) ocjena zadovoljava (7) odgovara ocjeni D u skali ECTS-a, i obrnuto;
- e) ocjena dovoljan (6) odgovara ocjeni E u skali ECTS-a, i obrnuto;
- f) ocjena nedovoljan (5) odgovara ocjeni F u skali ECTS-a, a ocjene F i FX u skali ECTS-a prevode se u ocjenu nedovoljan (5).

Prolazne ocjene su: izvrstan (10), vrlo dobar (9), dobar (8), zadovoljava (7) i dovoljan (6).

(4) U studentsku knjižicu (indeks) upisuju se samo prolazne ocjene iz stavka (2) ili iz stavka (3) ovoga članka.

(5) Visokoškolska ustanova određuje, svojim statutom, koji se od sustava ocjenjivanja iz stavaka (2) ili (3) ovoga članka koristi u ocjenjivanju studenata.

Članak 132.

(Bodovanje i postotci)

(1) Uspješnost studenata prati se kontinuirano tijekom nastave i izražava u bodovima i postotcima.

(2) Studijskim programom utvrđuje se odnos bodova stečenih u predispitnim obvezama i na ispitu, s tim da predispitne obveze ne mogu iznositi manje od 30 ni više od 70 obrazovnih bodova.

(3) Svaki predmet ukupno nosi 100 obrazovnih bodova: aktivnostima tijekom nastave student ostvaruje 70, a na završnom ispitu 30 obrazovnih bodova, koje se pretvara u postotak prihvaćenoga znanja (teorijskoga i/ili činjeničnoga), vještina (kognitivnih i praktičnih) i kompetencija (odgovornosti i samostalnosti), radi utvrđivanja uspjeha studenta na predmetu.

(4) Jedan obrazovni bod predstavlja 1,0% prihvaćenog znanja, vještina i kompetencija. Postotak prihvaćenoga znanja, vještina i kompetencija studenta izražava se od 0,0% do 100%.

(5) Najmanje potrebno prihvaćeno znanje, vještine i kompetencije studenta za prolazak na predmetu je 55%, a najveće 100%.

(6) Student koji ostvari manje od 55% prihvaćenosti znanja, vještina i kompetencija ocjenjuje se ocjenom nedovoljan odnosno FX ili F, te ne udovoljava uvjetima za stjecanje kvalifikacije.

Članak 133.

(Završni rad i disertacija)

(1) Studijskim programom prvoga ciklusa može biti predviđen završni rad.

(2) Studijski program drugoga ciklusa obvezno sadrži stručni magistarski rad.

(3) Doktorska disertacija je završni dio studijskoga programa trećega ciklusa, osim doktorata umjetnosti, koji je umjetnički projekt.

(4) Broj bodova kojima se iskazuje završni rad odnosno završni dio studijskoga programa ulazi u ukupni broj bodova potrebnih za završetak studija.

(5) Način i postupak pripreme te obrane stručnoga magistarskoga rada odnosno doktorske disertacije uređuje se općim aktom visokoškolske ustanove.

Članak 134.

(Nastavni plan i program)

- (1) Studij za sve tri ciklusa na visokoškolskim ustanovama izvodi se prema nastavnim planovima i nastavnim programima koje svojom odlukom odobrava senat.
- (2) Visokoškolska ustanova je obvezna u cijelosti realizirati prihvaćene i odobrene nastavne planove i programe.
- (3) Nastavnim planom utvrđuju se nastavni predmeti, ukupni broj sati predavanja, vježbi i ostalih oblika nastavnoga rada (u daljnjem tekstu: nastava).
- (4) Nastavnim programom utvrđuje se: sadržaj nastavnoga predmeta, način izvođenja nastave i polaganja ispita i ostalih oblika provjere znanja te obvezni udžbenici, priručnici i ostala obvezna literatura na temelju koje se polaže ispit iz toga nastavnoga predmeta, kao i broj ECTS bodova.

Članak 135.

(Donošenje nastavnih planova i programa)

- (1) Nastavne planove i nastavne programe svih studijskih ciklusa, na prijedlog znanstveno-nastavnoga (fakultetskoga) vijeća odnosno umjetničko-nastavnoga vijeća ustrojbenih jedinica, donosi senat.
- (2) Visokoškolska ustanova osigurava učinkovitu dostupnost i transparentnost nastavnih planova i programa.

Članak 136.

(Primjena nastavnih planova i programa)

Primjenu nastavnih planova i nastavnih programa prati senat visokoškolske ustanove koji je dužan svake četiri godine od početka njihove primjene pokrenuti postupak njihova cjelovitog preispitivanja.

Članak 137.

(Završetak započeta studija)

Studenti imaju pravo završiti započeti studij prema nastavnome planu i programu koji je važio prije obavljene izmjene, u roku utvrđenom statutom visokoškolske ustanove.

Članak 138.

(Nastavni predmeti)

- (1) Nastavni predmeti mogu biti: opći, stručni i fakultativni.
- (2) Stručni i opći nastavni predmeti su obvezni, a fakultativni su obvezni samo za studente koji su ih izabrali.
- (3) Fakultativne nastavne predmete uvodi se u nastavni plan i program te ih se predlaže studentu kao izbor za proširivanje stručnih znanja, obrazovanja i opće kulture.

- (4) Visokoškolska ustanova može utvrditi da neki od stručnih nastavnih predmeta budu zajednički predmeti kojima se daju zajedničke stručne osnove studentima koji studiraju komplementarne znanstvene odnosno umjetničke oblasti.
- (5) Nastava iz općih nastavnih predmeta može se ustrojiti i na razini sveučilišta koje tu nastavu ustrojava s matičnom ustrojbenom jedinicom visokoškolske ustanove za svaki predmet.
- (6) Nastava i ispiti iz određenih nastavnih predmeta mogu se izvoditi i obavljati i na drugoj ustrojbenoj jedinici koja je matična za taj predmet, što se uređuje statutom odnosno drugim općim aktom visokoškolske ustanove.
- (7) Sveučilište može utvrditi da neki od stručnih predmeta budu zajednički predmeti kojima se daje zajednička stručna osnova studentima koji studiraju komplementarna znanstvena odnosno umjetnička područja.
- (8) Nastava i ispiti iz određenih nastavnih predmeta mogu se izvoditi i obavljati i na drugoj visokoškolskoj ustanovi koja je matična za taj predmet, što se uređuje ugovorom između visokoškolskih ustanova.
- (9) Opće nastavne predmete za ustrojbenu jedinicu utvrđuje sveučilište kao javna ustanova, na prijedlog te ustrojbene jedinice.

Članak 139.

(Postupak utvrđivanja i donošenja nastavnoga plana i programa nastavnih predmeta)

- (1) Nastavni plan i program općih nastavnih predmeta utvrđuje i donosi senat visokoškolske ustanove na prijedlog ustrojbene jedinice.
- (2) Nastavni plan i program ostalih nastavnih predmeta utvrđuje ustrojbeni jedinica, a donosi senat sveučilišta, što se preciznije uređuje statutom odnosno drugim općim aktom sveučilišta.

Članak 140.

(Izmjene nastavnoga plana i programa)

- (1) Visokoškolska ustanova može samostalno mijenjati nastavni plan i program najviše do 30 studijskih bodova – kredita (ECTS-a) tijekom trajanja jednoga studijskoga ciklusa.
- (2) Izmjena nastavnoga plana i nastavnoga programa obavlja se istim postupkom kojim se i donose, utvrđenim ovim Zakonom, i ne može se primjenjivati retroaktivno.

Članak 141.

(Ustroj nastave)

- (1) Nastava se izvodi i ispiti se obavljaju tijekom akademske godine, koja počinje od 1. listopada tekuće kalendarske godine i traje do 30. rujna sljedeće kalendarske godine.

(2) Datum početka nastave te vremenski plan realiziranja nastavnih planova i ispitivanja studenata utvrđuje senat.

(3) Nastava se ustrojava u semestre, tako da jedan semestar traje najmanje 15 radnih tjedana, ili u tromjesečja, tako da jedno tromjesečje traje najmanje 10 radnih tjedana, što se utvrđuje statutom.

Članak 142.

(Tjedno opterećenje studenata)

Tjedni broj sati nastave za studente određuje se na temelju nastavnoga plana i programa.

Članak 143.

(Dobrovoljni rad)

(1) Dobrovoljni rad je studentov rad bez naknade koji organizira visokoškolska ustanova na projektima značajnim za lokalnu zajednicu i koji se vrednuju u sustavu visokoga obrazovanja.

(2) Uvjeti te način organiziranja i vrednovanja dobrovoljnoga rada studenata uređuju se općim aktom visokoškolske ustanove.

XIII. FINANCIRANJE

Članak 144.

(Financiranje visokoškolskih ustanova)

(1) Visokoškolska ustanova stječe sredstva za obavljanje svoje djelatnosti:

- a) od osnivača;
- b) iz fondova;
- c) iz donacija, oporuka i darova;
- d) iz školarine;
- e) prodajom intelektualnih, kulturnih i materijalnih dobara i pružanja usluga;
- f) iz prihoda na temelju autorskih prava i patenata;
- g) iz drugih izvora sukladno zakonu.

(2) Način financiranja visokoškolske ustanove uređuje se osnivačkim aktom i statutom.

Članak 145.

(Sredstva za provedbu studijskih programa)

(1) Osnivač osigurava odnosno osnivači osiguravaju sredstva za financiranje djelatnosti visokoškolske ustanove, kao i za obavljanje znanstvenoistraživačkoga odnosno umjetničkoga rada koji je u funkciji podizanja kvalitete nastave.

(2) Sredstvima iz stavka (1) ovoga članka osiguravaju se:

- a) plaće, naknade plaća i naknade zaposlenicima u javnoj visokoškolskoj ustanovi sukladno zakonu i kolektivnom ugovoru te drugim osobama koje sudjeluju u znanstveno-nastavnom procesu;
- b) oprema za rad i stvaranje uvjeta za studiranje;
- c) sredstva za materijalne troškove i investicijsko održavanje;
- d) rad drugih pravnih osoba čiji je osnivač sveučilište te čijom se djelatnošću osigurava cjelovitost i potrebni standard sustava visokoga obrazovanja;
- e) razvoj ustanove i ulaganja u ustanovu te poticanje razvoja znanstveno-nastavnoga, nastavnoga i umjetničko-nastavnoga rada;
- f) rad s darovitim studentima i međunarodna suradnja;
- g) ostale namjene sukladno zakonu.

Članak 146.

(Vlastiti prihodi)

- (1) Vlastiti prihodi javne visokoškolske ustanove pripadaju toj ustanovi i troše se sukladno zakonu, podzakonskim propisima, statutu i prihvaćenom financijskom planu.
- (2) Ustrojbene jedinice visokoškolske ustanove mogu imati podračune u okviru žiroračuna visokoškolske ustanove.
- (3) Ustrojbena jedinica visokoškolske ustanove na svom podračunu raspolaže vlastitim sredstvima koja ostvaruje na temelju upisnina i pružanjem ostalih usluga iz svoje djelatnosti.
- (4) Osobe ovlaštene za rukovanje podračunom ustrojbene jedinice su dekan i osobe koje ovlasti dekan. Ustrojbene jedinice slobodno upravljaju i raspolažu sredstvima.
- (5) Ustrojbena jedinica izdvaja dio iz vlastitih sredstava za financiranje zajedničkih poslova i zajedničkih projekata visokoškolske ustanove, sukladno njezinom godišnjem planu i proračunu, a što se uređuje statutom visokoškolske ustanove.
- (6) Financiranje visokoškolske ustanove i njezinih ustrojbenih jedinica uredit će se detaljnijim odredbama, u statutu visokoškolske ustanove.

Članak 147.

(Nadzor nad provedbom ovoga Zakona)

- (1) Provedbu zakonitosti rada visokoškolskih ustanova nadzire Ministarstvo.
- (2) Nadzor iz stavka (1) ovoga članka obavlja se na način koji ne narušava autonomiju visokoškolske ustanove i ne ometa njezin redoviti rad.

Članak 148.

(Inspekcijski nadzor)

Inspekcijski nadzor nad radom visokoškolskih ustanova obavlja inspekcija Ministarstva sukladno zakonu.

XIV. KAZNENE ODREDBE

Članak 149.

(1) Novčanom kaznom u iznosu do 10.000,00 KM kaznit će se za prekršaj visokoškolska ustanova:

- a) ako se na visokoškolskoj ustanovi obavlja političko, stranačko ili vjersko organiziranje ili djelovanje [stavak (2) članka 12. ovoga Zakona];
- b) ako rektor sveučilišta ili ravnatelj visoke škole ne obustavi provedbu općega akta koji nije sukladan ustavu ili je u suprotnosti sa zakonom, kao i pojedinačnoga akta kojim se nanosi šteta visokoškolskoj ustanovi ili društvenoj zajednici, te o tome ne obavijesti mjerodavno ministarstvo (članak 61. ovoga Zakona).

(2) Za prekršaje iz stavka (1) ovoga članka kaznit će se i odgovorna osoba u visokoškolskoj ustanovi, novčanom kaznom u iznosu do 500,00 KM.

Članak 150.

(1) Novčanom kaznom u iznosu do 8.000,00 KM kaznit će se za prekršaj visokoškolska ustanova:

- a) ako otpočne s radom prije upisa u sudski registar, suprotno stavku (3) članka 24. ovoga Zakona;
- b) ako počne s radom bez dobivene licencije i akreditacije, suprotno odredbama članka 34., 35., 36., 37. i 38. ovoga Zakona;
- c) ako izvodi nastavu prema nastavnom planu i programu koji nije donijelo mjerodavno tijelo, suprotno stavku (1) članka 134. ovoga Zakona;
- d) ako provodi izbor nastavnika i suradnika suprotno odredbama članka 84., 85., 86. i 87. ovoga Zakona;
- e) ako ne pokrene i provede postupak izbora nastavnika i suradnika u isto ili više zvanje sukladno odredbama članka 78. ovoga Zakona;
- f) ako ne provede postupak upisa studenata sukladno odredbama članka 98., 99., 100., 101. i 102. ovoga Zakona;
- g) ako upiše studenta suprotno odredbama članka 122. ovoga Zakona.

(2) Za prekršaje iz stavka (1) ovoga članka kaznit će se i odgovorna osoba u visokoškolskoj ustanovi, novčanom kaznom u iznosu do 1.500,00 KM.

Članak 151.

(1) Novčanom kaznom u iznosu do 5.000,00 KM kaznit će se za prekršaj visokoškolska ustanova:

- a) ako rektor sveučilišta ili ravnatelj visoke škole bude imenovan ili razriješen dužnosti suprotno odredbama članka 57. i 60. ovoga Zakona;
- b) ako dekan bude imenovan suprotno odredbi članka 73. ovoga Zakona.

(2) Za prekršaje iz stavka (1) ovoga članka kaznit će se i odgovorna osoba u visokoškolskoj ustanovi, novčanom kaznom u iznosu do 1.000,00 KM.

XV. ZAVRŠNE ODREDBE

Članak 152.

(Ustrojbene promjene)

(1) Danom stupanja na snagu ovoga Zakona, sveučilišta i njihove ustrojbene jedinice na području Kantona:

a) javne visokoškolske ustanove:

1) Sveučilište u Mostaru,

2) Univerzitet u Tuzli;

b) visokoškolske ustanove:

1) Internacionalni univerzitet Travnik (IUT),

2) Sveučilište/Univerzitet «Vitez», Travnik,

3) Univerzitet u Travniku,

4) Vrhbosansko sveučilište u Travniku,

5) Sveučilište/Univerzitet Interlogos u Kiseljaku,

6) Visoka škola «Centar za poslovne studije» u Kiseljaku

nastavljaju s radom prema dosadašnjim propisima do njihova usklađivanja s novim propisima.

(2) Visokoškolske ustanove iz stavka (1) ovoga članka uskladit će svoj statut i ostale opće akte potrebne za prilagodbu ustroja novim propisima u roku od jedne godine od dana njihova stupanja na snagu.

(3) Integriranje visokoškolskih ustanova na području Kantona započinje danom stupanja na snagu novih propisa, a završit će se do 30. rujna 2014. godine.

(4) Odluku o suosnivačkim pravima nad Sveučilištem u Mostaru i Univerzitetom u Tuzli te obvezama prema njima, na prijedlog Ministarstva i Vlade Kantona, Sabor Kantona će donijeti najkasnije u roku od šest mjeseci od stupanja na snagu ovoga Zakona.

(5) Odluka Sabora Kantona iz stavka (4) ovoga članka bit će upisana u osnivački akt visokoškolskih ustanova iz stavka (4) ovoga članka.

Članak 153.

(Mjerodavnost Ministarstva)

Ministarstvo će u roku od jedne godine od dana stupanja na snagu ovoga Zakona donijeti detaljnije propise:

a) o radu povjerenstva matičara iz članka 22. ovoga Zakona;

b) o načinu vođenja matičnih knjiga iz članka 44. ovoga Zakona;

c) o sadržaju javnih isprava iz članka 45. ovoga Zakona;

d) o sadržaju i načinu vođenja registra iz članka 26. ovoga Zakona;

e) o minimalnom sadržaju studentske knjižice (indeksa) iz članka 99. ovoga Zakona;

f) o akademskim titulama iz članka 123. ovoga Zakona;

g) o kriterijima i mjerilima za obavljanje djelatnosti visokoga obrazovanja na području Kantona;

- h) o postupku akreditacije;
- i) o ostalim podzakonskim aktima potrebnim za provedbu ovoga Zakona.

Članak 154.

(Financiranje visokoškolske ustanove)

- (1) Vlada Kantona će u roku od jedne godine od dana stupanja na snagu ovoga Zakona donijeti, na prijedlog Ministarstva, standarde i normative za visoko obrazovanje.
- (2) Danom stupanja na snagu ovoga Zakona Kanton će nastaviti financirati djelatnost Sveučilišta u Mostaru i Univerziteta u Tuzli koju obavljaju na području Kantona, prema posebnim ugovorima između Vlade Kantona i navedenih visokoškolskih ustanova.

Članak 155.

(Pravo na završetak studija)

- (1) Postupci izbora nastavnika i suradnika započeti prije stupanja na snagu ovoga Zakona okončat će se pod uvjetima te postupkom i u rokovima utvrđenim ranijim propisima.
- (2) Opći akti visokoškolske ustanove te ugovori o radu i radnopravnom statusu zaposlenika uskladit će se s odredbama ovoga Zakona u roku od jedne godine od stupanja na snagu ovoga Zakona.
- (3) Student upisan na dodiplomski ili poslijediplomski studij na dan stupanja na snagu ovoga Zakona ima pravo dovršiti započeti studij prema nastavnom planu i programu koji je važio prilikom upisa u prvu godinu studija i steći odgovarajući stručni odnosno znanstveni naziv prema propisima koji su važili do stupanja na snagu ovoga Zakona.
- (4) Osobe koje su prema propisima koji su važili do dana stupanja na snagu ovoga Zakona stekle akademsko zvanje magistar znanosti mogu steći akademsko zvanje doktor znanosti obranom doktorske disertacije rada prema propisima koji su važili do stupanja na snagu ovoga Zakona, najkasnije u roku od pet godina od dana stupanja na snagu ovoga Zakona.
- (5) Studenti čiji je poslijediplomski studij drugoga ciklusa za stjecanje zvanja magistar ili ekvivalent u tijeku, mogu nakon njegovog završetka steći akademsko zvanje doktor znanosti na isti način i u istom roku kao i osobe iz stavka (4) ovoga članka.
- (6) Osobe koje su prema propisima koji su važili do dana stupanja na snagu ovoga Zakona stekle sedmi stupanj stručne spreme mogu steći akademsko zvanje magistar znanosti obranom magistarskoga rada prema propisima koji su važili do stupanja na snagu ovoga Zakona, najkasnije u roku od četiri godine od dana stupanja na snagu ovoga Zakona.

Članak 156.

(Stečena znanstvena i stručna zvanja)

- (1) Osoba koja je stekla određena stručna i znanstvena zvanja zadržava pravo njihova korištenja sukladno propisima prema kojima ih je stekla.
- (2) Osoba iz stavka (1) ovoga članka može tražiti od visokoškolske ustanove na kojoj je stekla zvanje da joj, u postupku i pod uvjetima predviđenim statutom visokoškolske ustanove, izda dokument (potvrdu ili diplomu) o ekvivalenciji ranije stečenoga akademskoga naziva s novim akademskim nazivom.
- (3) Akademsko zvanje doktor znanosti stečeno prema propisima koji su bili na snazi prije stupanja na snagu ovoga Zakona izjednačeni su s akademskim zvanjem doktor znanosti stečenim prema ovome Zakonu, a osoba koja ga je stekla ima ista prava kao i osobe koje su akademsko zvanje doktor znanosti stekle prema ovome Zakonu.

Članak 157.

(Ravnopravnost spolova)

Gramatička terminologija korištena u ovome Zakonu podrazumijeva uključivanje obaju spolova.

Članak 158.

(Teološki fakultet, visoke teološke škole i akademije)

Odredbe ovoga Zakona ne odnose se na teološke fakultete, visoke teološke škole i akademije. Te institucije mogu biti u sastavu sveučilišta, što se uređuje posebnim ugovorom.

Članak 159.

(Prijelazno razdoblje za akreditiranje i licenciranje)

- (1) Postojeće visokoškolske ustanove iz članka 152. ovoga Zakona stupanjem na snagu ovoga Zakona dobivaju privremenu akreditaciju od Ministarstva.
- (2) Privremenom akreditacijom iz stavka (1) ovoga članka određuje se rok u kojem će se obaviti akreditiranje svakoga pojedinoga programa koji se izučava na visokoškolskim ustanovama iz članka 152. ovoga Zakona, a sve sukladno kriterijima i procedurama akreditiranja te standardima.
- (3) Akreditacija visokoškolskih ustanova obaviti će se u razdoblju od, najviše, dvije godine od dana stupanja na snagu ovoga Zakona.

Članak 160.

(Prestanak važenja ranijih propisa)

Danom stupanja na snagu ovoga Zakona na području Kantona prestaje primjena Zakona o univerzitetu (Službeni list Socijalističke Republike Bosne i Hercegovine, broj: 39/90; Službeni list Republike Bosne i Hercegovine, broj: 3/93, 24/93 i 13/94) i Zakona o Sveučilištu u Mostaru (Narodni list Hrvatske Republike Herceg-Bosne, broj: 32/94, 24/95, 38/95, 16/96 i 44/96).

Članak 161.

Do donošenja provedbenih propisa iz članka 153. ovog Zakona primjenjivat će se zatečeni propisi u visokoškolskim ustanovama ako nisu u suprotnosti s ovim Zakonom.

Članak 162.

(Primjena Zakona)

Na pitanja koja nisu uređena ovim Zakonom primjenjuju se Okvirni zakon o visokom obrazovanju u Bosni i Hercegovini te drugi propisi koji uređuju predmetnu oblast odnosno predmetno pitanje.

Članak 163.

(Stupanje na snagu)

Ovaj Zakon stupa na snagu osmoga dana od dana objave u Službenim novinama Kantona Središnja Bosna.

Broj:01-02-27/13
29. siječnja 2013.
Travnik

PREDSJEDATELJ SABORA

Josip Kvasina, v. r.